პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

წელიწადი მეორე

კომუნისტი

ს. კ. პ.
ცენტრ. და თბილის.
კომიტეტის
და სრ. საქ. მ., გ. წ.-ა.
და მატრ. დეპ. სად.
ცაკის
ორგანო.

რედაქცია: ალბალიანი, კრუზენშტ. ქ. № 4, მე 3 სართული.

მთავარი კანტორა: ტბილისი, რუსთაველის პრ., № 54. მე-2 სართული. ტელეფ. № 5—48

რედაქციაში საქმისთვის მოლაპარაკება შეიძლება ყოველდღე გარდა კვირა-უქმე დღეებისა 2-დან 3 საათამდე.

ტელეფ. ნომრები: რედაქტორის 14—76, მდივნის—19

ხელის მოწერის თვიური ფასი: საქართველოში 100.000 მ. ქ. ბ. სხვა საბჭოთა რუსეთის რესპუბლიკებში 260 მ. 1922 წ. ნოემბერით. განცხადება—10 ათ. მ. ნონპარელის სტრიქონი, სამგლოვიარო განცხადება 300 ათ. მ.

დღიური

— რუსეთი უარს აცხადებს კრასინსა და

. ...ის შორის დადებულ ხელშეკრულების ხანვლაზე თუ ინგლისი არ გამოიცვლის თავის პოზიციას ალმოსავლეთის საკითხში.

— სახელმწიფო უარს აცხადებს ფრაკიის დაცლაზე.

— იტალიაში სოც. პარტიების კონგრესზე ხერრატი გამოვიდა რუსეთის რევოლიუციის და კომინტერნის დასაცავად.

№ 232 სამშაბათი, 10 ოქტომბერი 1922 წ. ყოველდღიური გაზეთი ფასი 5,000 მან. № 232

„ოქტომბრის რევოლიუციას და საქართველო"

ოქტომბრის რევოლიუციის 5 წლის თავზე ს. კ. პ. ცენტრალური კომიტეტი სცემს ზემოთ ხსენებულ სათაურის ქვეშ კრებულს რომელშიც გაშუქებული იქნება ოქტომბრის რევოლიუციის მნიშვნელობა როგორც ჩვენში,—საქართველოს სინამდვილით, ისე მსოფლიო მასშტაბით, აგრეთვე მოთავსებული იქნება მოგონებები და მოთხრობები ოქტომბრის რევოლიუციის პირდაპირ მონაწილეთაგან. ამიტომ ვთხოვთ რევოლიუციის აქტიურ მონაწილეს ამხანაგებს წარმოადგინონ თავიანთი მოგონება—მოთხრობები არა უგვიანეს 20 ამ თვის რიცხვისა.

მისამართი: ს. კ. პ. ცენტრალ. კომიტეტის აგიტ-პროპი ს. თალაკვაძესთან.

პროფინტერნის მეორე კონგრესი

ამ მოკლე ხანში ქ. მოსკოვში გაიხსნება პროფინტერნის მეორე კონგრესი.

1920 წ. გაზაფხულზე საერთაშორისო პროფესიონალურ ცენტრში წითელ მოსკოვში საფუძველი ჩაეყარა მთელი მსოფლიოს პროფკავშირების ინტერნაციონალს „პროფკავშირების დროებითი საერთაშორისო ბიუროს" დაარსებით.

1921 წ. მოწვეულ იქნა პირველი კონგრესი, რომელმაც ორგანიზაციულათ ჩამოაყალიბა და მტკიცე საძირკველი ჩაუყარა მას. ამის შემდეგ ის დიდათ გაძლიერდა, როგორც თავის რაოდენობის, ისე თვისების მხედვითაც. მან მტკიცეთ შეაკავშირა რევოლიუციონურათ განწყობილი ყველა ქვეყნების მუშები, რომლებიც პროფკავშირებში შედიან, და გაერთიანა ისინი ერთ დიდ წითელ ორგანიზაციაში—პროფკავშირების წითელ ინტერნაციონალში.

და ღღეს ის თავის წევრების უკვე მეორე კონგრესს იწვევს.

იმ დღიური წესრიგის მიხედვით, რომელიც გამოიმუშავა პროფინტერნის აღმასრულებელმა ბიურომ თავის უკანასკნელ სხდომაზე 25 სექტემბერს, აშკარათ შეიძლება ითქვას, რომ მას დიდი მნიშვნელობა ექნება, როგორც საერთაშორისო პროფესიონალურ და რევოლიუციონურ მოძრაობისათვის ისე საბჭოთა ქვეყნების პროფკავშირების მოღვაწეობისათვისაც.

მთავარი კითხვები, რომლებსაც კონგრესმა დიდი ყურადღება უნდა მიაქციოს და სთქვას თავისი ავტორიტეტული რევოლიუციონური სიტყვა, შემდეგია: 1) კაპიტალის შემოტევა და ერთიანი პროლეტარული ფრონტი, 2) ამსტერდამელების რასკოლნიკური მოღვაწეობა და ბრძოლა პროფესიონალურ მოძრაობის ერთობისათვის, 3) სიძვირე და უმუშევრობა, 4) ბრძოლა იმპერიალიზმსა და მილიტარიზმის წინააღმდეგ და ა. შ.

მკითხველებმა უკვე იციან, თუ როგორ ვერაგულათ გადავიდა საერთაშორისო კაპიტალი უხეშ შეტევაზე მუშათა კლასის წინააღმდეგ, რასაც შედეგათ მოყვა ის, რომ მუშებმა დაკარგეს დიდი ხნის თავდადებული ბრძოლებით მონაპოვარი ზოგიერთი უფლებები. პროფინტერმა და კომინტერმა წამოაყენეს მაშინ ამ შეტევისაგან თავდაცვისათვის მუშათა ერთიანი ფრონტის შექმნა, მაგრამ ამსტერდამელები (ყვითელი ინტერნაციონალი), რომლებიც სიტყვით ვითომც ყოველთვის და მუდამ ერთობის მომხრე იყვენ, წინ აღუდგენ ამას (რასაკვირველია საქმით) და კიდევ უფრო მეტად მიყვეს ხელი საერთაშორისო მუშათა რევოლიუციონური მოძრაობის გამთიშველ პოლიტიკას.

სიტყვით ერთობელები, საქმით გამთიშველები, არავითარ საშუალებას არ ერიდებოდენ, რათა რამენაირათ დაექაქანათ და დაეტუტუცებინათ საერთაშორისო მუშათა პროფესიონალური ორგანიზაციები და მით ათასგვარი ზღუდეები და დაბრკოლებები დაედოთ მუშათა მოძრაობის შემდეგ განვითარებისათვის. იმის მაგალითათ, რომ საქმით გაატარონ ცხოვრებაში ერთობის ლოზუნგი, რომლის ერთად-ერთ ბეშმარიტ მომხრეებათ მოაქვთ თავი მათ, ისინი ვერასგზით ვერ ინელებენ თავიანთ წრეში ისეთ რევოლიუციონერ მუშას, რომელიც არ მსჯელობს გამცემლურათ

ძლებელია ბორკილების აყრა, შრომის განთავისუფლება და მუშათა კლასის საუკეთესო იდეალის,—კომუნიზმის განხორციელება.

რუსეთის პროლეტარიატმა და მასთან ერთად საქართველოსამ სასტიკი ომი გამოუცხადეს თავის მოსისხლე მტერს ბურჟუაზიას. მათ ამ პოლიტიკურ ბრძოლაში გაიმარჯვეს და სახელმწიფოებრივი ძალაუფლება დაიპატრონეს. ამიერიდან ისინი გახდენ ბატონ-პატრონი თავის ცხოვრებისა. შეუდგენ სახელმწიფოს ახალ ნერგზე და ახალ ფორმაში ჩამოყალიბებას. პროლეტარიატმა ბურჟუაზია სამოქალაქო ომში სასტიკათ და ამარცხა. სამეურნეო ფრონტზედაც შედარებით ის გამარჯვებული გამოვიდა.

მაგრამ რამდენათ მან ბოლად დაამარცხა ბურჟუაზია პოლიტიკურ ბრძოლაში, რამდენათ მან, თითქმის ერთი ხელის მოქნევით, ბოლო მოუღო ძველ დახავსებულ ბიუროკრატიულ ბურჟუაზიულ სახელმწიფოს, იმდენათ მისთვის თითქმის ასჯერ და ათასჯერ ძნელი შეიქნა გამარჯვება ბურჟუაზიის დათურგნა კულტურულ ფრონტზე.

როგორც ვიცით ბურჟუაზია საუკუნეთა განმავლობაში მთელ თავის ძალას და ღონეს, მთელ თავის უნარს და ცოდნას მუშათა კლასის დაბნელების საქმეს ანდომებდა. ამიტომ გასაკვირველია არ არის რომ, მუშათა კლასი კულტურის სფეროში გაცილებით უფრო სუსტი გამოდგა, ვიდრე სხვა დარგებში. მიუხედავათ იმისა, რომ თითქმის უკვე ხუთი წელია რაც პროლეტარიატი პოლიტიკურათ ბატონობს, მიუხედავათ იმისა, რომ მის ხელშია სახელმწიფოებრივი მართველობის საქმე, მიუხედავათ ამისა, ღღეს კიდევ ჯერ არ გაუთავებია მას ბრძოლა კულტურულ ფრონტზე და ვერც ისე მალე დამთავრდეს. პროლეტარიატს ამ მხრით და ამ დარგში თითქმის მარტოდ მარტო უხდება ბრძოლა.

ყველასათვის ნათელია, რომ ეგრედ წოდებული „კულტურონლები" იყვენ და არიან სისხლს სისხლთაგანი და ხორცი ხორცთაგანი ბურჟუაზიისა. მათ საშინლად იუცხოვეს პროლეტარიატის მოთხოვნილება: ამიერიდან ყოველივე ის, რაც სახელმწიფოს (ბურჟუაზიულს) ეხსახურებოდა, ის რაც მას წელს უმაგრებდა, ამიერიდან, მხოლოდ და მხოლოდ პროლეტარიატს უნდა გაუმაგრონს წელი.

და ღღეს, როგორც რუსეთში, ისე საქართველოშიც, „კულტურონლები" ლამობენ, ყოველ ძალას ხმარობენ, რათა ხელი შეუშალონ პროლეტარიატს მის საუკეთესო მერმისის შექმნის საქმეში, შურის ძიებით შეჰყურებენ მუშათა კლასის გადამდგარ ნაბიჯს.

როგორც ზევით უკვე მოვიხსენიეთ პროლეტარიატს ამ მხრით დამხმარე არა ყავს. ღღეს მშრომელი ხალხის ავის მოსურნენი უმთავრესად გაბატონებული არიან სკოლებში და უნივერსიტეტებში. აქ ჯერ კიდევ მათ არ მოხვედრიათ მაგარი ხელი პროლეტარიატისა. ღღეს ჩვენი სკოლა და უნივერსიტეტი არის ნამდვილი ბუდე პროლეტარიატის მოსისხლე მტრებისა. აქ სპეციალურ იქნება არა ერთი და ორი წლის ბრძოლა, არა ერთი და ორი წლის მუშაობა, რომ პროლეტარიატმა დაიმორჩილოს ჩვენი სკოლა და უნივერსიტეტი, მიუხედავათ იმისა, რომ პროლეტარიატს არ შეუძლია პირდაპირი ერიშებით მიიტანოს სკოლა-უნივერსიტეტებზე, მას მაინც შეუძლია გახადოს იგი თავის სკოლა-უნივერსიტეტათ ამ ახლო მომავალში.

ამის ერთ საუკეთესო იარაღთაგანია მუშათა ფაკულტეტები. ყველამ კარგათ ვიცით, რომ მუშათა კლასს საშუალება არ ქონდა გიმნაზიებში სწავლის. იგი მოკლებული იყო ყოველგვარ საშუალებას, რათა თავი დაეღწია სიბნელე უვიცობისაგან. ჩვენ კარგათ ვიცით, რომ ინტელიგენცია არ მოისურვებს ნებაყოფლობით პროლეტარიატის სამსახურს, იგი ყოველ თვის შეეცდება, რათა ხელი შეუშალოს მშრომელი კლასის მისწრაფებათა განხორციელებას.

როგორც უკვე ზევით მოვიხსენიეთ მუშათა ფაკულტეტების საშუალებით, ჩვენი სკოლა-უნივერსიტეტი, ერთის მხრით უნდა ვაქციოთ პროლეტარულ სახელმწიფოს ერთ საუკეთესო მხარის დამშერის და ხელის შემწყობ ორგანიზაციათ, მეორეს მხრით, კი მშრომელი კლასი, დიდი ხნით მოწყვეტილი ყოველგვარ სწავლა-განათლებას განსაკუთრებით საშუალო და უმაღლეს სასწავლებელს, უმთავრესად დღევანდელ პირობებში მუშათა ფაკულტეტების საშუალებით უნდა ვაზიარონ ცოდნას.

რუსეთში მუშათა ფაკულტეტებს უნივერსიტეტებთან თითქმის სამი წლის ისტორია აქვს. ამ საქმეს იქ მუშათა კლასი მეგზურობთ ჩაიკიდა და თამამათ შეიძლება ითქვას, რომ ბრძოლის ამ ფრონტზე ის გამარჯვებული გამოდის. მუშათა კლასი ილტვის ცოდნისაკენ, მოისწრაფვის ახალი კულტურის შექმნისაკენ და ღღეს მისი გავლენა რუსეთის უნივერსიტეტებში, როგორც სტუდენტთა, ისე პროფესორთა მასაზე დიდია.

ჩვენში ეს საკითხი გაცილებით უფრო მწვავეთ სდგას. მუშათა ფაკულტეტების შექმნას მაქსიმალური ყურადღება უნდა მიექცეს. ჯერ კიდევ შარშან გახსნეს მუშათა ფაკულტეტი თბილისის პოლიტეხნიკურ ინსტიტუტთან. მაგრამ, როგორც შემდეგში გამოირკვა, არსებულ მუშათა ფაკულტეტს ნაკლებ ყურადღებას აქცევდენ. ფაკულტეტს თავზე არ დასტრიალებენ გულშემატკივარნი ხელმძღვანელნი და ამიტომ იყო რომ წარსული წლის მუშაობამ ამ დარგში არ მოგვცა ის, რაც უნდა მოეცა. ფაკულტეტის სტუდენტების უმრავლესობა ინტელიგენტ-ჩინოვნიკების წრიდან იყვენ გამოსული. წელს ამ საკითხს, ეტყვს გარეშეა, მეტი ყურადღება აქვს მიქცეული. უკვე მიღებულია სათანადო ზომები, რათა მუშათა ფაკულტეტიდან გარიყულ იქნენ არა მუშათა ელემენტები. წელს სახელმწიფო უნივერსიტეტთან გახსნეს მუშათა ფაკულტეტი, მიუხედავათ იმისა, რომ პროფესორთა ერთი ნაწილი წინააღმდეგი იყო. ღღეს ეს დაბრკოლება გადალახულია, სახელმწიფო უნივერსიტეტთან მიმდინარე სამოსწავლო წლის სეზონში გახსნილი იქნება მუშათა ფაკულტეტი 250 სტუდენტისათვის. სწარმოე ს აგრეთვე მიღება პოლიტ-ტეხნიკუმთან არსებულ მუშათა ფაკულტეტზე 250 კაცით. აგე რომ მიმდინარე წლის სეზონში 500 მუშაზე მეტი სტუდენტი ჩაერიცა უნივერსიტეტის საქმეებში და მუშა სტუდენტები შეიტანენ უნივერსიტეტში ახალ სულს, გასწმენდენ ატმოსფერას.

დიადია ლტოლვა მშრომელი კლასისა სწავლისადმი. ამიტომ არის რომ ასობით და ათასობით არის მსურველი მუშათა ფაკულტეტზე შესვლის. მუშეთა ფაკულტეტის მართველობას ღღეკვანდელ პირობებში, საშალება არა აქვს, რომ ყველა მთხოვნელის სურვილი დაკმაყოფილოს. ამიტომ საჭიროა ამ გარემოებას ყურადღება მიექცეს და არც ერთი მუშა, რომელიც კი მოისურვებს სწავლას მუშათა ფაკულტეტზე, მის გარეშე არ დარჩეს. მუშათა ფაკულტეტის მსმენელების რიცხვის უმრავლესობა თბილისელი მუშებია, პროვინციიდან სულ ცოტანი არიან გამოწვეულნი სტიპენდიის უქონლობის გამო. ამ მხრით არ უნდა იქნეს დაზოგვილი არც ძალა, არც ენერგია, რათა სტიპენდიების რიცხვი ერთი ათად გადიდებულ იქნეს. საჭიროა რომ ბათომისა და ფოთის მუშებიც მოხვდენ მუშათა ფაკულტეტზე.

ზოგიერთ მაზრებიდან ჩამოსულთ, გამოუშვივლად, მუშათა ფაკულტეტზე მიღებისუარი უთხრეს. აქ საჭიროთ მიმაჩნია მოკლეთ მოვიყვანო ერთი მათგანის განცხადება „მე ერთი ლარიბი გლეხის შვილივარ ახალციხის მაზრიდან. არავითარი საშვალება არ მქონდა ძველ დროს სწავლა მიმეღო. მამა ჩემი ლარიბლატაკი კაცი იყო. 8 თვე დავიარებოდი სოფლის სასწავლებელში, სადაც, მხოლოდ და მხოლოდ ლოცვებს გვასწავლიდენ. შემდეგში მე შეუდეგ თვით განვითარებას. შევისწავლე წერა კითხვა. ულუკმა პურობის გამო მოსამსახურეთ, მოჯამაგირეთ დაუდეგ ერთ სოფლის ბობოლას „ჟულაკს" და ღღეს, როდესაც უსამართლობა მოისპო და როდესაც მშრომელთა ხელისუფლებაა,—გემუდარებით, გევედრებით ნუ დამტოვებთ მუდმივ პირუტყვულ მდგომარეობაში და სწავლის გაგრძელების საშვალება მომეცით".

თითქმის ამავეს იმეორებს არა ერთი ათი და ასი მუშა. მუშათა ფაკულტეტის კარები რაც შეიძლება უნდა ფართეთ იქნეს გახსნილი, მუშათა ფაკულტეტს საჭიროა, რაც შეიძლება მეტი ქონება მოხმარდეს სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. მხოლოდ მაშინ შეგ ძლებთ ნახევრათ მაინც დავაკმაყოფილოთ სურვილი და მისწრაფება მუშებისა სწავლისადმი, რომელსაც ისინი ღღეს ასე აშკარათ იჩენენ.

მუშურ გლეხური სახელმწიფო მხოლოდ მაშინ წარსდგამს ნაბიჯს წინ, კულტურების საშუალებით უნდა ვაზიარონ ცოდნას.

სრულიად საქართველოს ცენტრ. აღმასკომის მე-2 სესია

სხდომა მეორე*)

კამათში მონაწილეობას ღებენ ამხ. ამხ.: ფ. მახარაძე, თ. ღლონტი, სტურუა, გეგეჭკორი, ლეფანაშვილი. მოგვყავს ფ. მახარაძის და თ ღლონტის სიტყვები:

ფ. მახარაძე. ამხანაგებო! ბევრჯერ მითქვამს და კვლავ ვიმეორებ მიწის საკითხის მოგვარება ძალიან ძნელი და რთული საქმეა, თვითეული უბრალო წვრილმანი მხარე ამ საკითხისა დიდი ყურადღების ღირსია. ჩვენ გვაქვს წინანდელი დებულება დამატებანი და შესწორებანი. აქ ერთი საყურადღებო გარემოება არის, ეს ის, თუ როგორ მოვიქეცეთ მილიციონერების შესახებ. ეს სერიოზული საკითხია; მაგრამ ეგ ვამბობ, რომ ამ საკითხის გადაჭრა დიდ სიძნელეს არ წარმოადგენს. საქმე იმაშია რომ არსებითად მილიცია წითელი არმიაა, ორივეს ერთი დანიშნულება აქვს და ამიტომ ჩვენ შეგვიძლიან მილიცია გავათანასწოროთ წითელ არმიელებთან მიწით დაკმაყოფილების საქმეში. მაშასადამე, იმათ მიეცემათ სრული ნორმა. მართალია, მილიციელს, რომელიც ღღეს სოფლად მსახურობს ძალიან მცირე ჯამაგირს ვაძლევთ და ამავე დროს, თუ მიწაც ჩამოვართვით, ეს დიდი უსამართლობა იქნება. ჩვენ უნდა შევიტანოთ დებულებაში, რომ მილიციას რომელიც მსახურობს მაზრაში და სახელდობრ პროვინციაში უნდა დარჩეს მთელი ნორმა. ეს არ არის გათვალისწინებული იმ დამატებაში, რომელიც შემოიტანეს მიწათმოქმედების კომისარიატს. ეხლა გადავიდეთ დანარჩენ ცვლილებებზე. უნდა მოგახსენოთ, რომ ამხანაგი თოდრია დიდი ცვლილებების მოხდენას აპირებს, რასაც ჩვენ ჯეროვანი ყურადღება უნდა მივაქციოთ, მაგალითად პირველი არის შემდეგი: წინანდელი დებულების მიხედვით მიწის ნორმას ჩვენ უტოვებთ ყველა მემამულეს, მხოლოდ იმ შემთხვევაში თუ იგი ადგილობრივ სცხოვრობს და თითონ ეწევა მეურნეობას. კომისარიატის წინადადება არის, რომ ამოშლილ იქნეს სიტყვები—„ცხოვრობს ადგილობრივ". რა თქმა უნდა ეგეც ეს მიზანშეწონილი იყოს, მაგრამ ამას უნდა დიდი კონტროლი. თუ მემამულე არ სცხოვრობს ადგილობრივ როგორ შეუძლიან მას მიწის დამუშავება. ჩვენ არ უნდა შეგვქმნათ წინააღმდეგობა კანონში, ხოლო თუ ეს სიტყვები ამოვშალეთ მე გარწმუნებთ რომ ასეთი წინააღმდეგობა მართლა დაიბადება. მემამულეს აქვს უფლება არ იცხოვროს ადგილობრივ, მაგრამ ამავე დროს არ შეუძლია ინარგებლოს დაქირავებული შრომით, მაშ როგორღა დაიმუშავებს ის მიწას. მე მგონია რომ ამ სიტყვების ამოშლა საქმეს უფრო გაართულებს და თითონ ჩვენ შეგქმნით ეროგვარ წინააღმდეგობას. მემამულე იტყვის: მე მაქვს უფლება სადაც მსურს ვიცხოვრო, თუ გინდ მოსკოვში, მაგრამ ნორმა მე მაინც უნდა დამრჩესო. აი ამიტომ მე ვამბობ, რომ კომისარიატის შესწორების მიღება არ იქნება მიზანშეწონილი და თითონ ამხანაგი თოდრია მაღე შემოვა ჩვენთან ახალი განცხადებით, რომ თავისი ღღევანდელი წინადადება უკან წაიღოს.

ჩემი წინადადებაა, რომ ეს სიტყვები აუცილებლად დარჩეს ვინაიდან ჩვენ ჯერ კონტროლი არ შეგვიძლიან; ჩვენი ცხოვრება ძალიან რთულია და ვერ მოვახერხებთ ყველაფერს ვაღიგნოთ თვალი. მეორე შესწორება ერთნაირად ლოდიკურია; ეს შესწორება შემდეგია: ჩვენ დებ. თანახმად მუშა მოსამსახურეების კატეგორია რომელსაც რჩება ნახევარი ნორმა ერთგვარ ფარგლებშია მოქცეული; ნორმა ეძლევა იმ მუშა მოსამსახურეს, „რომელიც მსახურობს განსაკუთრებული მნიშვნელობის სახელმწიფო დაწესებულებაში და წარმოებაში. ეხლა, კომისარიატის მიერ წარმოდგენილი შესწორებით ეს ფარგლები იშლება და ნორმა ეძლევა ყველა სახელმწიფო დაწესებულების მუშა მოსამსახურეს. მე ვფიქრობ რომ ასეთი შესწორებაც მეტად სახიფათო იქნება; მე მესმის, რომ ღღევანდელი მდგომარეობა იწვევს უკმაყოფილებას მუშა-მოსამსახურეებში. მაგრამ მეორე ხრით, როგორც ალვნიშნეთ, მიწის ფონდი ჩვენ ძალიან მცირე გვაქვს. მე მაშინაც წინააღმდეგი ვიყავი გაგვეფართოებია მუშა-მოსამსახურეთა კატეგორია და ეხლაც იმავე აზრისა ვარ, იმავე აზრისა ვარ მიუხედავათ იმისა, რომ პირადათ მეც ბევრი თხოვნები და განცხადებები მიმღია, ჩვენ რამდენადაც შესაძლებელია უნდა შეგვიმცროთ ეს იმისთვის, რომ ჩვენი მუშა-მოსამსახურეების ყველანი, ასე თუ ისე, ჩავაყენოთ ერთსა და იმავე მდგომარეობაში. საქმე იმაშია, რომ ერთ მოსამსახურეს უთხოვეთ მიენიჭა ის ბედნიერება, რომ მიწა აქვს,—მეორეს, რომელსაც ასეთი ბედნიერება არა აქვს, სულ უმიწა-წყლოთ რჩება; ლოდიკა მოითხოვს, რომ ამ უკანასკნელსაც მიეცეთ მიწა. აი რა მდგომარეობა წარმოიშვება, თუ ეს შესწორება მიიღეთ; ეს კატეგორია ჩვენ უსათუოდ უნდა შეგზღუდოთ, რადგანაც წ ნატიკით მოითხოვს განაღდებას. მუშათა კლასი მხოლოდ და მხოლოდ ცოდნისა და შრომის მტკიცე კავშირის ნიადაგზე გიმარჯვებს. ამიტომ ჩვენი უნარი მუშობისა და ქვეყნის სიმდიდრე აქეთკენ უნდა იყოს მიმართული.

ა. ქვირიკაძე.

*) იხ. „კომუნ." № 222, 230.

ჟურნალ-გაზეთებიდან

— **ამერიკა და საბჭოთა რუსეთი.** ამერიკის პრესა ხელახლა დიდ ყურადღებას აქცევს საბჭოთა რუსეთს. ალბად ეს დაკავშირებულია იმასთან, რომ პრეზიდენტი ჰარდინგი როგორც ეს სჩანს ამერიკულ პრესიდან, დაინტერესებულა რუსეთის საკითხით და უფრო შორსმჭვრეტელი საქმიანი წრეები ნელ-ნელა საქმიან დამოკიდებულებაში შედიან საბჭოთა რუსეთთან, ფიქრობენ რა სამართლიანათ, რომ ამერიკის ნებაყოფლობითი იზოლაციაა მიიყვანს მათ იქამდე, რომ ყველა ადგილები რუსეთში დაკავებული იქნება ინგლისელების, გერმანელებისა და სხვა ეროვნებების მიერ, რომელებმაც ფეხი შესდგეს საბჭოთა რუსეთთან სავაჭრო დამოკიდებულების გზაზე. და აი ამერიკის ყვითელი პრესა ხელახლა ინტერესდება რუსეთით, ე. ი. ავრცელებს მის შესახებ სენსაციურ, აშკარა ცრუ ცნობებს. აი ნიმუშისათვის ერთი ასეთი დეპეშა: „მოსკოვში დაატუსაღეს 33 გამოჩენილი საბჭოთა მოსამსახურე, რომლებსაც ეკავათ მაღალი პოსტები. ყველას მათ ბრალს დებენ საბჭოთა ხელისუფლების წინააღმდეგ შეთქმულების მოწყობაში. ამ ცენტრალურ ცნობის დამატების სახით იმავე ნომერში დაბეჭდილია, რომ ოდესა გამოიყო, რომ სამხრეთ რუსეთი აჯანყდა საბჭოთა მთავრობის წინააღმდეგ

ბანი ტრედუნიონებისა ტ დედაკაცეთ შორის, ვინაიდან უკანასკნელებს შეუძლიანთ მიიღონ ეს გვერდის ავლა იმის საბუთათ, რომ მათ მხოლოთ ითმენენ და ისიც დიდი ვაი-ვაგლახით პროფესიონალურ მოძრაობაში. ასეთივე ინციდენტს ეგნებოდა ადგილი მუშათა პარტიის უკანასკნელ კონგრესზე, სადაც დედაკაცს უფლება ქონდა ვიცე თავმჯდომარის სავარძელზე, მაგრამ ასეთ უფლებაზე მან უარი სთქვა, ვინაიდან არ სურდა გამოეწვია დავა.

— **ფაშისტები და ნაციონალისტები.** ტარენტში (იტალია) მოხდა შეტაკება ფაშისტებისა და ნაციონალისტების შორის. აქამდის ფაშისტები მიმართავდენ ფიზიკურ ძალას „პოლემიკაში" მხოლოდ კომუნისტებსა და სოციალისტებთან, ახლა კი მათ ასეთივე არგუმენტით დაელაპარაკენ თავიანთ ახლო მოკავშირეებს. შეტაკების საბაბათ გახდა ნაციონალისტი დეპუტატის მისურის სიტყვა, რომელშიაც ზოგიერთი გამოთქმა არ მოეწონათ ფაშისტებს და დაუყოვნებლივ ჩაშალეს კრება. როდესაც მისური მივიდა ფაშისტების ორგანიზაციის ბინაზე, რათა აქ, როგორც ნაციონალისტური პრესა ამბობს, მეგობრულათ გამოეერკვია გაუგებრობა და თითქმის ბოდიშიც კი მოეხადა, მას შეხვედრის დროს, მოხ და საოცრად, რამდენიმე მაგარი სილა გააწნეს. იტალიის მემარჯვენე პრესა რამდენიმეთ დალონებულია ამ ინციდენტით და ყოველნაირათ ცდილობს მის მიფუჩეჩვას, იმ დროს, როდესაც მემარცხენე პრესა მიუთითებს საფრთხეზე და აღნიშნავს, რომ ფაშიზმ სრული ბატონ-პატრონი გახდა მთელ სახელმწიფოში.

ვეს კადასტრი მოსამსახურეთა. თუ ვინმე იტყვის მილიციელებს თოფი უჭირავს ხელში და სისხლს ღვრისო, ეგებ ამბობდეთ რომ ისინი დგანან დარაჯათ და იცავენ სახელმწიფოს, არა, მილიციაა ასეთი ძალა არ არის. აქ შემდეგ იყო ნათქვამი, რომ მე არ ვეთანხმები სიტყვა „მხოლოდ“-ს. მე არ ვიცი როგორ გამომრჩა ეს გუშინდელ კრებაზე. „მხოლოდ სახელმწიფო მუშა მოსამსახურე“ ეს დაუშვებელია, ვინაიდან ყველა დაწესებულება არის სახელმწიფო და რა მიზეზით ვყრით უფლებებს ზოგიერთ დაწესებულებას. ჯამაგირები ერთნაირია, პირობები ერთნაირია და ვისი ბრალია, რომ ზოგი მოხვდა სახელწიფოსათვის დიდმნიშვნელოვან დაწესებულებებში და ზოგი არა. და ამისთვის ჩვენ უფლებებს ვყრით. ჩემი წინადადება არის „სახელმწიფო“ ამოვშალოთ და იყოს მხოლოდ „მუშა-მოსამსახურე“. რაც შეეხება წარსულებს, რომლებზედაც ამდენი ილაპარაკა ამხ. საშამ, ადგილიდან მიდიან მხოლოდ ისინი, ვისაც სრულიად არაფერი არ აქვს და არა ისინი ვისაც შეძლება ხელს უწყობს და აქვს საღსარი, და თუ ქალაქში მიდიან მათ ალბათ აქვთ საღსარი არსებობისა. ყველა დედა ვერ გაყვება შვილს ქალაქში. და თუ მათ დაუტოვეთ ნორმა ეს არ არის კანონიერი. დღეს ქალაქებისაკენ ემიგრაცია არის, რადგანაც ეს მათვის სასარგებლოა და ნიშნავს, რომ სამუშაო პირობები ხელსაყრელია, ამას ჩვენ ვერ დაუდებთ საფუძვლად კანონის დამუშავებას.

შემდეგ აქ იყო როგორ უნდა მოვექცეთ მუშებს, რომლებიც სტოვებენ სამსახურს, ეს საერთო მოვლენა არის თუ მუშა ხელი არ დააკმაყოფილეთ იქნება უხერხული მდგომარეობა და ამ მდგომარეობიდან თავის დახწევა ადვილი არ არის. ყოველგვარი კანონი გულისხმობს უხერხელობას. ეს უხერხულობა ახასიათებს იმ კანონს მაგრამ საერთოდ სახელმწიფოებრივ მასშტაბით ეს იქნება სასარგებლო ყველასათვის. ნუ დაივიწყებენ ის ამხანაგები რომლებიც ამბობენ რომ მილიციონერები უნდა იყვნენ დაკმაყოფილებული მიწით რომ ეს არის დასავლეთ საქართველოში, სადაც მიწის ნორმა განისაზღვრება 5 ნახ. დესიატინით. მაგრამ აღმოსავლეთ საქართველოში ნორმა არის 6 7 დესიატინა და ერთი კაცი ვერ შესძლებს დამუშავებას, ჩვენ გატარებული გვაქვს პრინციპი პირადი შრომისა და როგორ გინდათ იმათ იმუშაონ მთელი ნორმა. როდესაც ნახევარ ნორმას აძლევთ ისინიც ვერ ასწრებენ მიწის დამუშავებას და როგორ გინდათ რომ მილიციელმა დაიმუშაოს მთელი ნორმა, ასეთი მდგომარეობა დაუშვებელია, უსათუოდ შეიქმნება საბოტაჟი. ყოველ ამ მიზეზების გამო მე ვამბობ რომ უსათუოდ დაცული უნდა იქნეს ის პრინციპები რომელიც წამოაყენა მაწადმოქმედების კომისარიატმა.

უკანასკნელი სიტყვა ეძლევა ამხ. თოდრიას.

ამხ. **თოდრია:** აქ საკუთარი სამრეკლოდან რეკავენ და ეს არ არის კარგი, ამ შემთხვევაში ეს დაემართა გეგეჭკორს. მან საკუთარი სამრეკლოდან დაიწყო. სამწუხაროდ მე ვერ ვხედავ განსხვავებას მილიციონერებში და სხვა მუშა-მოსამსახურეებში, თქვენ რომ დაიწყეთ თქვენი სამრეკლოდან რეკვა, მე ჩემს მიწისმზომელს, ან ტყის მცველს იქნებ უფრო მაღლა ვაყენებ და მეტად ვაფასებ, კითხეთ კომარაულს, ის მის ფოსტა-ტელეგრაფის მუშა-მოსამსახურეებს უფრო მეტად დაიფასებს. ისიც თავის სამრეკლოდან დარეკს, აი აქ არის ამხ. კიკალიშვილი, რატომ არაფერს არ ამბობს. სამხედრო კომისარიატი არ იტყვის, ვინაიდან ისინი სრულიად დაკმაყოფილებულნი არიან. მე ვამბობ ყოველად შეუძლებელია ასეთი გამოსვლა: ის ჩემი მუშა-მოსამსახურე არის და უნდა დავიცვათ მისი ინტერესები და სხვას კი არ შევხედოთო, ეს არ შეიძლება. ამხანაგი ამბობს, ვინც ადგილობრივი არისო იმას მთელი ნორმა უნდა დაუტოვოთ, რატომ იმ მუშა-მოსამსახურეს, რომელიც ოზურგეთში სცხოვრობს და აქ მსახურობს, ჩვენ უტოვებთ ნახევარ ნორმას. აი ეს არის ექსპედიციის გამგე, რას იტყვის მისი მუშა თუ ჩვენ მას მივეცით ნახევარი ნორმა და სხვას მთელი, იქიდანაც მაქვს მე მოსული თხოვნა; მუშა მოსამსახურეები აცადებენ, რომ დასტოვებენ ადგილს თუ ეს საკითხი არ გადაისინჯა და მიწით არ დავაკმაყოფილეთ. შინაგან საქმეთა კომისარი კი თავის თავს იცავს და სხვებს არ უყურებს.

(გეგეჭკორი: ყველაზე ლაპარაკობ) თუ ყველაზე ლაპარაკობთ, მეც ამას ვამბობ: დარჩეს ყველა სახელმწიფო დაწესებულებების მუშა-მოსამსახურეებს ნახევარი ნორმა. თქვენ კი ამბობთ მილიციონერს დარჩეს მთელი ნორმა სხვას კი არა. ეს გამოიწვევს იმას, რომ მოსამსახურეები გაიქცევიან და შრომის ბირჟიდან უნდა გამოიყვანოს ხალხი. იქ რასაკვირველია ხალხი ბევრია, ამხ. მიქაძე კმაყოფილი იქნება, იქ თავს ატეხენ ერთი მეორეს ამ ხალხს თუ გავუშვებთ, ჩვენი შინაური სამრეკლოდან თუ დავრეკეთ და შრომის ბირჟიდან წავიყვანეთ ხალხი, საქმე ძალიან გაიწელება. ჩვენ კი შინაური სამრეკლოდან კი არ ვრეკთ, ჩვენ თვალყურს ვადევნებთ თუ რა ხდება მთელ რესპუბლიკაში და თუ ამნაირად შეეამოკლეთ შტატები ეს ისეთი არეა დარეკა იქნება, რომ საქმეს ძალიან დაიზიანებს. მე კი გთხოვთ მიიღოთ ეს რედაქცია როგორიც არის წამოყენებული. ერთს კი ვითხოვდი, რომ მუშებს სადაც არ უნდა მსახურობდენ ისინი, თუ გინდ კერძოთ დაწესებულებებში, თუ ეს დაწესებულებები სახელმწიფო მნიშვნელობისა არიან, მისცემოდათ იქ მომუშავე მუშებს ნახევარი ნორმა. რა განსხვავებაა?. აქ არის რამოდენიმე ქარხანა კერძო პირების მაგრამ ფრიად საჭირო სახელმწიფოსათვის. იქ მუშაობენ მუშები, იმათ უნდა ჩამოვართვათ ნორმა. იმ ქარხნებიდან მაშინ მუშები უსათუოდ წავლენ, მუშაობა შეჩერდება. ამ შემთხვევაში საჭიროა უსათუოდ ანგარიში გაუწიოთ ამ გარემოებას. ის ცნობები რომელიც კომისარიატებიდან მოდის, რომ მუშა მოსამსახურეები დასტოვებენ სამსახურს თუ მას მიწა არ დაუტოვეთ, ეს ცნობა გვიჩვენებს რომ სამსახურს სტოვებენ კარგი მუშა მოსამსახურეები. ეხლა თუ ჩვენ მილიციას დაუტოვეთ მთელი ნორმა რა იქნება? ჩვენ შშრომელ ხალხს არა აქვს მთელი ნორმა, მილიცია კი აივსება ისეთი ხალხით რომლის ინტერესი მოითხოვს მთელი ნორმის შენარჩუნებას. ასეთი იქნება თავად-ახნაურობა რომელსაც ასე თუ ისე ჯერჯერობით შერჩენია ნორმა, ამისათვის მე მგონია ეს მოსაზრება არ არის ჭეშმარიტი და არ არის საჭირო მილიციის გამოყოფა. ყველა მუშა-მოსამსახურეებს სახელმწიფო დაწესებულებათა და კერძო დაწესებულებათა მუშებს უნდა მიეცეს ნახევარი ნორმა.*)

*) რეზოლიუციები ყველა კითხვებზე ბოლოს იქნება მოყვანილი:

რედ.

რადიო-დეპეშები

ახლო აღმოსავლეთის ამბები

კერზონის დაბრუნება.

ბორდო. 9 ოქტ. ლორდ კერზონი გაემგზავრა პარიზიდან ლონდონში.

გენ. გარინგტონის ინსტრუქცია.

ფროიდონი. 9 ოქტ. მოიწონა რა პარიზის თათბირის გადაწყვეტილება, ინგლისის კაბინეტმა გაუგზავნა გარინგტონს ინსტრუქცია, რომელშიაც გამოთქმულია იმედი, რომ მუდანიის კონფერენცია განახლდება და რომ მოკავშირეთა პასუხი დააკმაყოფილებს ოსმალეთს ინსტრუქციით, ოსმალეთმა როგორც ეს აღნიშნულია 23 სექტემბრის კოლექტიურ ნოტაში, არ გადალახოს ნეიტრალური ზონა ბოსფორის და დარდანელის ორივე მხარეზე, ხოლო ბერძნებმა უნდა მოახდინონ ფრაკიის დაუყოვნებელი ევაკუაცია, ფრაკიას კი დაიკავებენ მოკავშირეთა ჯარები 30 დღის განმავლობაში დღიდან საბერძნეთის მიერ ფრაკიის ევაკუაციისა. მოკავშირეთა მიერ აღმოსავლეთ ფრაკიის დროებითი ოკუპაციის მიზანია დაცულ იქნას მცხოვრებთა მშვიდობიანობა და წესრიგი. ამ 30 დღის განმავლობაში მოწყობილი იქნება ოსმალეთის სამოქალაქო ადმინისტრაცია და ჟანდარმერია. იმ დროის დასრულების შემდეგ, როდესაც განხორციელებული იქნება ფრაკიის გადაცემა მოკავშირეთა ჯარები დასტოვებენ ამ მხარეს. შესაძლოა, რომ მოკავშირეთა ჯარების ფრაკიიდან გაყვანა აღნიშნულ ვადის გასვლამდე, ვინაიდან მოკავშირეთა შეთანხმება გულისხმობს უმთავრესად არა ოსმალეთის მცხოვრებთა დაცვას და წესრიგის დამყარებას. ოსმალეთის ჟანდარმერიის რიცხვი შეჩერებული იქნება და შეფარდებული იქნება მოკავშირეთა გენერლების და უმაღლეს კომისრების მოსაზრებებთან.

კროიდონი. 9 ოქტომბერი. ფექრობენ, რომ როდესაც მოკავშირეების შეთანხმებას შეიტყობენ მუდანიაში, —ბერძნები მიიღებენ ამ გადაწყვეტილებას. იტყობინებიან, რომ ვენიზელოსმა უკვე გაუგზავნა სათანადო რჩევა საბერძნეთის მთავრობას.

გაზ. „დეილი ალგემაინე ცეიტუნგი“ ინგლისის პოლიტიკის შესახებ.

ბორდო. 9 ოქტომბერი. გაზ. „დეილი ალგემაინე ცეიტუნგი“ შენიშნავს: არ შეიძლება ითქვას, რომ ინგლისის პოლიტიკას ახლო აღმოსავლეთში მოჰყვება სასურველი შედეგები. ლოიდ ჯორჯი აწარმოებს ისეთ პოლიტიკას, რომლის შესახებ ის შემდეგ მწუხარებას გამოთქვამს, მაგრამ ამ ჟამად მშვიდობიანობა დაცულია არა ინგლისის არამედ საფრანგეთის მეოხებით.

ბონარ ლოუ საფრანგეთის პოზიციის შესახებ.

კროიდონი. 9 ოქტომბერი. გაზ. „ტაიმსში“ დაბეჭდილ წერილში ბონარ ლოუ ამბობს, რომ საფრანგეთმა უნდა დაუჭიროს მხარი დიდ ბრიტანეთს ახლო აღმოსავლეთის საკითხში, და რომ მარტო ინგლისს არ შეუძლია გახდეს მთელი მსოფლიოს ჟანდარმათა.

მუდანიაში

მოსკოვი. 8 ოქტ. მუდანიაში შეიქნა მეტად სერიოზული მდგომარეობა. ოსმალები მოითხოვენ ბერძნების ხელისუფლების მიერ აღმოსავლეთ ფრაკიის დაუყოვნებლივ ევაკუაციას. თათბირი გადადებულია გამოურკვეველ დრომდე. შესაძლებელია სრული განხეთქილება.

ფრანკლენ ბუ ონი

მოსკოვი. 8 ოქტ. ინგლისის პრესა ბრალს სდებს საფრანგეთის წარმომადგენელს ანგორაში ბუიონ ორმაგ პოლიტიკის წარმოებაში.

სერბია და საბერძნეთი

მოსკოვი. 8 ოქტ. სერბიის წარმომადგენელმა ათენაში, გრეშჩვემა ინახულა რეგენტმა წევრები და გაცხადა ახალ მთავრობისადმი თავისი ღრმა სიმპატია. გრეშოვმა გამოთქვა იმედი, რომ გადატრიალება სასურველ გავლენას იქონიებს საბერძნეთის და სამხრეთ სლავიის დამოკიდებულებაზე. საბერძნეთს შეუძლია იქონიოს იმედი სამხრეთ სლავიის მხრივ დიპლომატიურ დახმარებისა. სამხრეთ სლავიის ერთად-ერთი სურვილია უზრუნველყოს ზღვასთან თავისუფალი კავშირი. სამხრეთ სლავია მოითხოვს სალონიკაში თავისუფალი ზონის საკითხის მოწესრიგებას. რეგენტმა დაპირდა ელჩს, რომ სასწრაფო ზომები იქნება მიღებული ამ საკითხის მოსაწესრიგებლად.

ინგლისის ხარჯები

მოსკოვი. 8 ოქტ. ინგლისის ხარჯები ახლო აღმოსავლეთში საომარ ღონის ძიებათა მისაღებად უდრის 20 მილ. გირ. სტერ.

სპარსეთის მთავრობის პროტესტი.

ბორდო, 9 ოქტ. სპარსეთის მთავრობამ განაცხადა პროტესტი სპარსეთის ქვეშევრდომთა მიმართ ბერძნების მიერ ჩადენილ ძალადობის გამო მცირე აზიიდან უკან დახევის დროს.

გამოუსვლელი მდგომარეობა.

პარიზი. 8 ოქტ. ლონდონში მდგომარეობას უფრო გამოუსვლელად სთვლიან, ვინემ ოდესმე იყო. ბოლო პარიზის პოლიტიკური წრეები ინგლისის პესიმიზმს გადაჭარბებულად სთვლიან.

საბერძნეთის ჯიუტობა.

ჰანოვერი. 8 ოქტომბერი. საბერძნეთმა ოფიციალურად განაცხადა, რომ ის არავითარ შემოხვევაში არ დათანხმდება ფრაკიის დაბრუნებაზე. სტამბოლიდან იტყობინებიან, რომ 10,000 კაცისაგან შემდგარი საბერძნეთის ჯარი დაბანაკებულია ჩატალჯის ხაზზე.

ვენიზელოსის წერილი.

მოსკოვი. 8 ოქტომ. ინგლისის პრესაში გამოქვეყნებულია ვენიზელოსის წერილი, რომელიც ეწინააღმდეგება ოსმალეთის ჟანდარმერიის დაწესებას ფრაკიაში, ვენიზელოსი წინადადებას იძლევა, რათა საზავო ხელშეკრულებამდე ფრაკიის ოკუპაცია მოახდინონ მოკავშირეების ჯარებმა, რომ უზრუნველჰყონ ფრაკიის წესიერი ევაკუაცია ბერძნების მიერ.

სპარსეთის მთავრობის ბოიკოტი.

ბორდო. 9 ოქტ. სპარსეთის მთავრობამ განაცხადა ბოიკოტი სპარსეთის ქვეშევრდომთა მიმართ ბერძნების მიერ ჩადენილ ძალადობის გამო.

ვენიზელოსის დეპეშის გავლენა.

პარიზი. 9 ოქტომბერი. საბერძნეთის მთავრობის გადაწყვეტილებაზე გავლენა იქონია ვენიზელოსის დეპეშამ, რომელშიაც იგი რჩევას იძლეოდა, რათა მთავრობას უარეყო შეურიგებელი პოლიტიკა. ათენაში გაურკვევლობა სუფევს.

ლია კარებში.

პარიზი. 9 ოქტ. ახალ მდგომარეობის გამო, გენერ. გარინგტონმა ნება დართო ჟურნალისტებს მუდანიაში ჩასასვლელად.

ინსტრუქციების მოლოდინში.

პარიზი. 9 ოქტომბერი. სტამბოლიდან იუწყებიან, რომ ინგლისის მთავარი შტაბის ცნობით, მუდანიაში ჯერ კიდევ მოელიან პარიზიდან ინსტრუქციებს. გენერალ გარინგტონს ინსტრუქციები გაეგზავნა დილით ინგლისის ნაღმოსნით.

ნეიტრალურ ზონაში.

კროიდონი. 9 ოქტომბერი. იზმიდთან ოსმალთა ჯარების კონცენტრაციამ გაძლიერებული ხასიათი მიიღო, მაგრამ ჩანაკის რაიონიდან ოსმალთა ჯარები გაჰყავთ და გაურბიან ინგლისელებთან შეტაკებას.

ნეიტრალურ ზონაში შეჭრა.

კროიდონი. 9 ოქტ. სტამბოლიდან მიღებულ ცნობების თანახმად, ოსმალებმა იზმიდთან ნეიტრალური ზონა გადალახეს.

კროიდონი. 9 ოქტომბ. ინგლისის პრესსა აღნიშნავს, რომ ნეიტრალურ ზონის დაცვის საკითხში საფრანგეთმა უკანასკნელ თათბირის შემდეგ ინგლისის თვალსაზრისი გაიზიარა.

ბონარ ლოუს წერილის გამო.

კროიდონი. 9 ოქტ. მთელი რიგი გაზეთებისა გამოსთქვამენ თავიანთ აზრებს ბონარ ლოუს წერილის გამო.

„სიუდენი ექსპრესი“ მიწინავე წერილში იცავს ბონარ ლოუს და ემხრობა მის აზრს ლოიდ-ჯორჯის პოლიტიკის შესახებ. უფრო დამახასიათებელია „ობსერვერის“ პოზიცია, რომელიც აქამდე ლოიდ ჯორჯის დამცველი იყო, და დღეს კი მის გადადგომაზე იწყებს ლაპარაკს. იმავე აზრისაა „ვიკლერიეუ“.

ამერიკა და ახლო-აღმოსავლეთი

ამერიკას სთხოვენ.

მოსკოვი. 8 ოქტომბერი. პრეზიდენტ გარდინგს და სტატს-სეკრეტარს იუწს მოსდით აუარება დეპეშები, რომლებშიდაც მოითხოვენ ამერიკის ჩარევას ახლო აღმოსავლეთის საქმეებში.

იუზის ნოტა.

— სტატს-სეკრეტარმა იუზმა მიმართა საბერძნეთს და დაინტერესებულ სახელმწიფოებს ნოტით, რომელშიდაც მოითხოვს ამერიკის მოქალაქეების უფლებისადმი პატივისცემას, მათი ქონების ხელუხლებლობას, და აგრეთვე ქრისტიანულ უმცირესობის ოსმალეთში და ფრაკიაში მუსულმანების უმცირესობის დაცვას.

რუსეთი და ახლო-აღმოსავლეთის კონფერენცია

მოსკოვი. 8 ოქტ. საჭოთა მთავრობის უკანასკნელ ნოტის გამო ინგლისის პრესაში ხელახლა დაისვა საკითხი რუსეთის მონაწილეობის შესახებ ახლო აღმოსავლეთის კონფერენციაზე.

გაზ. „მანჩესტერ გარდიენს“ მიაჩნია ეს ნოტა მნიშვნელოვან საპირბორტო საკითხად, სრუტეების თავისუფლებაში რუსეთის დაინტერესება საესებით აღიარებულია ინგლისის მთავრობის მიერ.

ოფიციალურ წრეების აზრით, რუსეთმა არ უნდა მიიღოს მონაწილეობა ოსმალეთ საბერძნეთის მოკავშირეთა კონფერენციაზე, ვინაიდან იგი მშვიდობიანად არის განწყობილი ოსმალეთისადმი. კონფერენციაზე ოსმალეთს მისცემენ წინადადებას რათა კონსტანტინოპოლის და ნეიტრალურ ზონის საკითხი გადაეცეს ერთა ლიგას.

ამის შემდეგ იქნება მოწვეული ახალი კონფერენცია სრუტეების საკითხში შეთანხმების მისაღწევად. ამ კონფერენციაზე უნდა მიიღოს მონაწილეობა აგრეთვე რუსეთმაც. „მანჩესტერ გარდიენი“ სწერს, რომ საფრანგეთი აშკარად წინააღმდეგია კონფერენციაზე რუსეთის [illegible] ინგლისიდან ეს არ [illegible] ალი ინიშნება; [illegible] ინიის და სერბიას.

მოკავშირეთა წარმომადგენლების პასუხი.

ნაუენი. 8 ოქტომბერი. პარასკევს გენერალ გარინგტონი და სხვა მოკავშირეთა გენერლები დაბრუნდნენ მუდანიაში და განუცხადეს ოსმალებს, რომ მოკავშირენი არ მისცემენ ნებას ოსმალეთის ჯარებს გადავიდენ დარდანელის საშუალებით ევროპის ტერიტორიაზე ახალ სამშვიდობო კონფერენციის გადაწყვეტილებამდე.

სამოქალაქო ტყვეები.

ბორდო 8 ოქტომბერი: ოსმალეთის მოთხოვნილების საპასუხოთ კონფერენციის დღის წესრიგში ოსმალეთის სამოქალაქო ტყვეების განთავისუფლების საკითხის შეტანის შესახებ, მოკავშირეთა წარმომადგენლებმა განაცხადეს, რომ მათ არა აქვთ მინიჭებული ამის უფლება და აცნობეს ამის შესახებ თავიანთ მთავრობებს.

ხაბერძნეთის პრესა უკმაყოფილოა.

ბორდო. 8 ოქტომბერი. ათენის პრესა უსაყვედურებს მოკავშირეებს იმაში, რომ ისინი სულ სხვანაირად ეპყრობიან საბერძნეთს ვიდრე ოსმალეთს.

ახალი ტიტული.

ბორდო. 8 ოქტომბერი. პარასკევს ინგლისში წარმოთქმულ იქნა რამდენიმე პოლიტიკური სიტყვა. ახლოაღმოსავლეთის საკითხის შესახებ წარმოთქმულ სიტყვაში ასკვიტმა ხაზი გაუსვა სრუტეების თავისუფლების მნიშვნელობას. ამასთანავე მან გააკრიტიკა ინგლისის მთავრობის პოლიტიკა ახლო-აღმოსავლეთის საკითხში.

ხაფრანგეთის პრესა ხაბჭოთა რეხპუბლიკების ხაზავო კონფერენციაზე მონაწილეობის შესახებ.

ბორდო. 8 ოქტ. საფრანგეთის პრესის ცნობით, მოკავშირეთა ჯარები დარჩებიან მათ მიერ დაკავებულ პოზიციაზე ზავის ჩამოგდებამდე. მოკავშირეთა რაზმები გაჩერდებიან მდინ. მარიცის ნაპირებზე საზღვრების დასაცავად. საზავო კონფერენცია გაიხსნება 1 ნოემბერს ან სკუტარაში ან პრინკიპოში. იგი განიხილავს ჯერ ეკონომიურ და ფინანსიურ საკითხებს და შემდეგ სრუტეების საკითხს. შესაძლოა, რომ სრუტეები დარჩებიან ერთა ლიგის ზედამხედველობის ქვეშ. სრუტეების საკითხის განხილვის დროს საფრანგეთის პრესის აზრით შეიძლება დაშვებულ იქნან კონფერენციაზე რუსეთი, უკრაინა და საქართველო მათი შეხედულების გასაცნობად. ფიქრობენ, რომ კონფერენცია კარგა ხანს გასტანს. ჰუანკარე არ მიიღებს უშუალო მონაწილეობას კონფერენციაზე.

ხელშეკრულების უარყოფა.

ბორდო. 9 ოქტ. იმ პოზიციის გამო, რომელიც დაიჭირა ინგლისმა რუსეთის მიმართ ახლო აღმოსავლეთის საკითხში, საბჭოთა მთავრობამ უარი განაცხადა ურხარდის და კარსინის შორის წინასწარ ხელშეკრულების მოწონებაზე.

ურხარდის გამგზავრება ლონდონში.

ბორდო 9 ოქტ. იმის გამო, რომ მოსკოვმა უარი განაცხადა ურხარდთან დადებულ ხელშეკრულების მოწონებაზე, ურხარდი მიემგზავრება დღეს ლონდონში, ფიქრობენ, რომ ლონდონი ხელ ახლა შეეცდება მიღწეულ იქნეს შეთანხმება და რომ საბჭოთა მთავრობის გადაწყვეტილებას აქვს დროებითი ხასიათი. ბოლოს და ბოლოს ურხარდი მოახერხებს საბჭოთა მთავრობის სანქციის მიღებას, ხოლო უკანასკნელი იქნება ცნობილი.

რუსეთის მონაწილეობა.

ჰანოვერი. 8 ოქტომბერი. „ფოსიშე ცეიტუნგის“ პარიზის კორესპონდენტს აცნობეს სარწმუნო წყაროებიდან, რომ საფრანგეთი პრინციპიალურად არ არის წინააღმდეგი, თუ რუსეთი მონაწილეობას მიიღებს ახლო აღმოსავლეთის კონფერენციაზე. იმის გამო, რომ საბჭოთა რუსეთი, თავისთავად ცხადია, უზომოდ დაინტერესებულია სრუტეების საკითხით, მაგრამ ჯერ გამოურკვეველია ამის მიღწევის შესაძლებლობა, ვინაიდან რუსეთი ჯერ კიდევ არ არის ცნობილი.

კერზონის აზრი რუსეთის მონაწილეობის შესახებ.

ჰანოვერი. 8 ოქტ. ლონდონიდან იტყობინებიან, რომ ლორდ კერზონი ლავსებით იზიარებს პუანკარეს თვალსაზრისს, ახლო აღმოსავლეთის კონფერენციაზე რუსეთის, უკრაინის და საქართველოს მონაწილეობის შესახებ.

სამხედრო მოქმედებები

ნეიტრალურ ზონაში.

მოსკოვი. 8 ოქტომბერი. ოსმალეთის კავალერია გამოჩნდა ნეიტრალურ ზონაში.

სამხედრო მოქმედებები.

მოსკოვი. 8 ოქტომბერი. თათრებმა თავი მოუყარეს ახალ ძალებს ჩანაკის მახლობლად. ინგლისელები ამაგრებენ თავის პოზიციებს.

— კონფლიქტის საფრთხე ჩანაკის რაიონში განვლილია. ოსმალების ჯარები ნეიტრალურ ზონის საზღვარზე სდგას.

ფრაკიაში.

მოსკოვი. 8 ოქტ. ბერძნები ემზადებიან ფრაკიაში წინააღმდეგობის გასაწევად. ჩატალჯის ხაზის საზღვარზე ხდება დარჩენილ საბერძნეთის არმიის გადაჯგუფება. კონსტანტინეპოლში ამ ცდას უიმედოთ სთვლიან, საბერძნეთის არმიის რეორგანიზაციის გამო.

ინტანტა და გერმანია

ბანკირების ყრილობის გადაწყვეტილება.

ჰანოვერი. 8 ოქტ. „პტი პარიზიენ“-ს ცნობების მიხედვით, ამერიკელ ბანკირების ნიუორკის ყრილობამ, რომელიც წარმოადგენს ამერიკის მთელ გაერთიანებულ ფინანსიურ ძალიერეს, გამოიტანა შემდეგი დადგენილება: 1) მომავალში ამერიკის წარმომადგენელმა საკონტრიბუციო კომისიაში უნდა მიიღოს აქტიური მონაწილეობა კომისიების მოლაპარაკებაში, როგორც თანასწორი უფლებით აღჭურვილმა პირმა, 2) ამერიკამ მონაწილეობა უნდა მიიღოს ევროპის ეკონომიურად აღორძინების საქმეში, 3) გააფართოვონ ვალების კომისიის უფლებები, და 4) უნდა შეიცვალოს ახალი სამაჟო ტარიფის ზოგიერთი პუნქტები.

ამერიკის ხელი გერმანიისადმი.

ჰანოვერი. 8 ოქტომბერი. მაკ-კენნამ პრესის წარმომადგენელთან საუბრის დროს განაცხადა, რომ აუცილებელია ამერიკის ხელი გერმანიისათვის, მხოლოდ ეს შეიძლება იმ შემთხვევაში, თუ გერმანიას მიეცემა საკმაოდ ხანგრძლივი მორატორიუმი, მარკის კურსის სტაბილიზაციისათვის.

ხაოკუპაციო ხარჯები.

ჰანოვერი. 8 ოქტომ. ეხლახან გამოქვეყნებული „მთავარი წიგნი“-ს ცნობებით, — დასავლეთ გერმანიის ოკუპაციისათვის გაწეული ხარჯები უდრის დაახლოვებით 4 მილიარდ მარკას ოქროთი, ესე იგი 1,000 მილიარდს ქაღალდის მარკით.

საფრანგეთ გერმანიის შეთანხმების გამო.

ჰანოვერი. 8 ოქტომ. 23 ოქტომბრისათვის საფრანგეთის დელეგატებს, დანგრეულ ადგილების აღდგენისათვის განზრახული აქვთ დაბრუნდენ ბერლინში საზოგადოებრივი აღმშენებლობის წარმომადგენლებთან ერთად, რათა ხელი მოაწერონ სელშეკრულებას გერმანიის საქონლის გაცვლის შესახებ.

ხითელ რესპუბლიკაში

რუსეთი

საბჭოების ხელახალი არჩევნები.

მოსკოვი. 7 ოქტომ. მოწინავე წერილში, „საბჭოების ხელახალი არჩევნები“—გაზეთი „პრავდა“ სწერს: მიმდინარე კამპანიის დროს რომელიც მიმდინარეობს ეკონომიურ გადაჯგუფების ნიადაგზე, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს, რათა მმართველობის აპარატში ადგილი არ დაურჩეს „ნეპმანებს“, მევაჭრეებს და კულაკებს. თუ ახალი ეკონომიური პოლიტიკა ნიშნავს ბურჟუაზიისათვის თანაგრძნობას სახელმწიფოს ეკონომიურ ცხოვრებაში, ის არასოდეს არ ნიშნავს ბურჟუაზიისადმი თანამგრძნობას ხელისუფლების სფეროში, ბრძოლა მშრომელების დიქტატურის განმტკიცებისათვის უნდა გატარდეს ენერგიულად. ჩვენ არ დაუშვებთ ზურგის უკანიდან გზის მოვლას. კომუნისტური გიერთიანების გაძლიერება, საბჭოთა ხელისუფლების აპარატის გაჯანსაღება და განმტკიცება—აი ჩვენი მორიგი ამოცანები.

სასურსათო გადასახადი.

მოსკოვი, 7 ოქტომ. „პრავდა“ სწერს: „სასურსათო გადასახადის 50 პროცენტი მოგროვებულია. მრავალმა გუბერნიებმა დაამთავრეს მუშაობა და შეაგროვეს 100 პროც. თვით ტამბოვშჩინიდან, რომელიც ითვლება ბანდიტიზმის ბუდეთ, კარგი ცნობები მოდის მაგრამ ეს კიდევ არ ნიშნავს მუშაობის დამთავრებას. უნდა აკრიფოს იქ სადაც სიძნელეს წარმოდგენს ასეთი მუშაობა. დაუყონებლივ უნდა განტვირთონ არა სამყაროდ მოწყობილი სურსათის მოსაგროვებელი პუნქტები, პურის მოგროვება არაფერს ნიშნავს, თუ ვერ შევინახავთ. ამაზე არის დამოკიდებული ჩვენი მრეწველობა, ფულის სიმტკიცე და მთელი მეურნეობა.

პურის ხელი.

მოსკოვი, 7 ოქტომ. „პრავდა“ სწერს: „შინაგანი კრედიტის პურის სესხის—პირველმა ცდამ უდიდესი ნაყოფი გამოიღო. მრავალ ადგილებში ობლიგაციებს იძენენ დიდი ხალისით, გლეხებმა შეითვისეს სესხის მნიშვნელობა.

ჩვენ ველოდებით კიდევ სხვა სესხებს. ამიტომ პურის სესხის ნაყოფიერება უნდა გარკვეული გახდეს თვითეულ მოქალაქისათვის. პურის სესხი—საქმით აგიტაციაა. უნდა განვავითაროთ და განვამტკიცოთ სახელმწიფოში ნდობა ჩვენს საკრედიტო ოპერაციებისადმი“.

მოხალიხე ფლოტი.

მოსკოვი, 8 ოქტომბერი. მოხალისე ფლოტის შავი და აზოვის განყოფილებამ დაადო სიფრახტო გადასახადი უცხოეთის 18 გემებს, საზღვარგარეთ მარილის, მადანის, ანტრაციტის და ხეტყის მასალის გასატანად.

ახლო-მომავალში მოხალისე ფლოტი მიიღებს ინგლისიდან რუსეთის 19 გემს.

მიხალმება ამხ ლენინს.

მოსკოვი 8 ოქტ. პეტროგრადის საგუბერნიო აღმასკომმა გაუგზავნა ამხ. ლენინს მისალოცი დეპეშა მისი გამოჯანმრთელების და მუშაობისათვის დაბრუნების გამო.

მედიცინის დოქტორები.

მოსკოვი. 8 ოქტ. ჯანმრთელობის სახ. კომისარიატმა განმარტა, რომ ამ პირთ, რომელთაც მიუღიათ უცხოელ უნივერსიტეტებში მედიცინის დოქტორის სახელწოდება, პროფესიონალურ პრაქტიკის უფლება აქვთ რ. ს. ფ. ს. რ. ფარგლებში.

წყალზე მომუშავეთა ყრილობა.

მოსკოვი. 8 ოქტ. ტრანსპორტზე მომუშავეთა ყრილობის გაყოფის დეგ გაიხსნა წყალზე მომუშავეთა ყრილობა. სრულიად რუსეთის პროფ. კავშ. ცენტ. საბჭოს სახელით მისალოცი სიტყვა წარმოსთქვა ამხ. ტომსკიმ, რომელშაც სხვათა შორის აღნიშნა, რომ ახალი ეკონომიური პოლიტიკა სხვა და სხვა გვარად მოქმედებს რკინის გზის და წყლის ტრანსპორტზე. წყლის ტრანსპორტში გაჩნდენ მწარმოებლები. წყლის ტრანსპორტის ნაწილი უნდა გადავიდეს სამეურნეო ანგარიშზე. ეს არ შეიძლება მოხდეს რკინის გზის ტრანსპორტში. კავშირის წევრების ეკონომიური ინტერესების დაცვა, მისი კავშირთ ორგანიზოებთან დაკავშირება—ყველა ამან გამოიწვია ტრანსპორტზე მომუშავეთა ორ კავშირის გაყოფის აუცილებლობა. დასასრულ ტომსკიმ აღნიშნა ის ერთსულოვნება, რომელიც ყოველთვის სუფევდა წყალზე მომუშავეთა კავშირში ხაზი გაუსვა ამ ერთსულოვნების განმტკიცების აუცილებლობას.

ყრილობამ დაადგინა ჩარიცხოს წყალზე მომუშავეთა შორეულ ზღვისა და მდინარეების ტრანსპორტზე მომუშავენი, იმ პერსონალი ლიოურთ, რომელიც უშუალოდ ხურებს ტრანსპორტზე. კავშირში შევლენ ტრანსპორტზე დროებით მუშავე არტელები და აგრეთვე [illegible] ბის არენდატორები.

სათბობი მასალა.

მოსკოვი. 8 ოქტომბერი. პეტროგრადის მრეწველობის ყრილობა სათბობი მასალის დამზადების [illegible] ზებ მომხსენებელმა აღნიშნა უკანასკნელ დროის განმავლობაში პეტროგრადის სათბობით მომარაგების [illegible] ჯობესება.

მოზარდთა შრომა.

მოსკოვი. 8 ოქტომბერი. სრულიად რუს. პროფ. კავშ. ცენტ. საბჭომ [illegible] ადგინა სრულიად აღიკრძალოს [illegible] ზარდთა შრომა მათი ჯანმრთელობისათვის საზიანო წარმოებებში. დანარჩენ წარმოებებში დაწესებულია მოზარდთა შრომით საათების ნორმა მუშ

საუკრესოდ გადასაგადის კამპანია

პირველობა ბოქრის ვაზრას დარჩა.

როგორც სახალხო სასურსათო კომისარიატს დეპეშით ატყობინებენ, გორის მაზრაში აკრეფილია მთელი 100 პროცენტი. ამ მაზრას წელს შეწერილი ჰქონდა 100 ათასი ფუთი ხორბლეულის ერთეული. ამ ყამად მაზრაში მხოლოდ შარშანდელ სასურსათო გადასახადის ნარჩენის შეგროვება გრძელდება, რაც ხულ რამდენიმე დღეში დასრულდება.

ახალციხის მაზრა. სექტემბრის 22-დან 30-მდე შეგროვილია ხობლეულის ერთეულით 6.032 ფუთი.

დასავლეთ საქართველო. გადასახადის შეგროვება დაწყებულია მხოლოდ ლეჩხუმის მაზრაში, სადაც ხორბალი მოდის. დანარჩენს მაზრებში კი სწარმოებს წმინდა საორგანიზაციო მუშაობა, რომელშიაც მონაწილეობას იღებენ სახალხო სასურსათო კომისარიატის მიერ საგანგებოდ დაგზავნილი ინსტრუქტორები. მუშაობას საერთო ხელმძღვანელობას უწევს სახალხო სასურსათო კომისარიატის მთავარი საგადასახადო ინსპექტორი, რომელმაც თავისი ბინა თბილისიდან დროებით გადაიტანა ქუთაისში, რათა აქედან ძჭიდრო კავშირი იქონიოს დასავლეთ საქართველოს ყველა მაზრასთან. ზოგ ადგილას სიები შედგენილია. ამ ათს დღეში სიების შედგენა ყველგან დასრულდება, მაგრამ გადასახადის აკრება ჯერ-ჯერობით მაინც არ დაიწყება, ვინაიდან საჭიროა დრო სიმინდის დასაბინავებლად და გამოსაშრობად. ფუთი ხორბლის ეკვივალენტი ყველგან გამორკვეულია. ბოლო ხანს დასავლეთ საქართველოს ნიაღვარმა ზარალი მიაყენა, მაგრამ გადასახადი იმდენად იოლია წელს, რომ ეს არ შეუშლის ხელს წარმატებით მის შეგროვებას.

თბილისის მაზრა. სექტემბრის 27-დან ოქტომბრის 3-მდე წრევანდელ სასურსათო გადასახადის ანგარიშში აკრეფილია: ხორბალი—1.423 ფ, ქერი—76 ფ., სიმინდი—35 ფ., კარტოფილი—5 ფ., მსხალი—9 ფ. და ფულად—553.351.000 მან.

წისქვილის გადასახადი ამავე ხნის განმავლობაში შემოვიდა: ხორბალი—6 ფ, სიმინდი—7 ფ. და ქერი—8 ფ.

ბორჩალოს მაზრა. როგორც სამაზრო სასურსათო კომისარი ატყობინებს სახალხო სასურსათო კომისარიატს, სექტემბრის 22-დან საგადასახადო მუშაობამ დამკვრელი ხასიათი მიიღო და 6—8 დღის განმავლობაში მაზრაში აკრეფილ იქნა შეწერილ გადასახადის 25 პროცენტი. კამპანია დღითიდღე ცხოველდება. ლიუქსემბურგის ახალშენმა სამი დღის განმავლობაში 50 პროცენტი გადაიხადა. მოსახლეობა გადასახადს ხალისით აბარებს და მარცვლეული დიდის პარტიებით მიაქვს. ხშირად საწყობებს იმდენი ხალხი აწყდება, რომ რიგი იმართება. საწყობები სავსეა მარცვლეულით. თუ ამინდმა ხელი არ შეუშალა, შეგროვება ნოემბრის 1-სთვის დასრულდება. წვიმების შეწყვეტის ვამი ბაზჩიჩეთის საწყობებში უკვე მიტანილია 2.600 ფ. ქ. შულავერში აკრეფილია 4.500 ფ. ხორბალი. დანარჩენიც აკრეფილ იქნება ოქტომბრის 15 მდე. კამპანიის გაჩაღება აიხსნება იმით, რომ გახიზნული მოსახლეობა კარმიდამოს დაუბრუნდა.

სიღნაღის მაზრა. წისქვილის გადასახადის ანგარიშში შემოსულია წელს: ხორბალი—554 ფ, სიმინდი—341 ფ. და ქერი—40 ფ.

სხვა და სხვა ამბები

გერმანია

რატენაუს მკვლელების განამართლება.

ბორდო. 8 ოქტ. შაბათს ბრალდებულნი არ გამოცხადნენ სასამართლოში. მიზეზი იყო ის, რომ ვიღაც უცნობმა მათ გაუგზავნა ტკბილეულობა, რომელიც საწამლავ ნარევი აღმოჩნდა.

განამართლების გადადება.

ჰანოვერი. 8 ოქტომბერი. რატენაუს მოკვლის გამო ლეიპციგში სასამართლოს პროცესი გადადებულია ორშაბათისათვის, ვინაიდან ბრალდებულთაგან 5 კაცი ავად გახდა. გიუნტერის და ვარნიკეს მდგომარეობა სერიოზულია. ავადმყოფებს აღმოჩნდათ მოწამვლის ნიშნები, როგორც ფიქრობენ, მოწამვლა მოხდა უცნობის მიერ ბერლინიდან გამოგზავნილ კონფეტებისაგან.

კრიზისის შესაძლებლობა.

ჰანოვერი. 8 ოქტ. ფაქტასი და ჯიოლიტის შორის ტურინში გამართულ თათბირის შემდეგ, ფაქტამ, დაბრუნდა თუ არა რომში, დანიშნა კაბინეტის სხდომა კაბინეთის გადადგომის და მასთან დაკავშირებულ საკითხების განსახილველად.

პოლონეთი

რეპრესიები პოლონეთის კომუნისტების წინააღმდეგ.

მოსკოვი, 8 ოქტ. რეპრესიები პოლონეთის კომუნისტების წინააღმდეგ გრძელდება. ვოცლავსკში დაპატიმრებულია კომუნისტური პარტიის ადგილობრივი კომიტეტი. რაკოვში დაპატიმრებულია „ქალაქისა და სოფლის კავშირის“ კომიტეტი. ვოცლაბსკის საოლქო სასამართლო იხილავს 3 კომუნისტის საქმეს, რომელთაც ბრალდებათ პროპაგანდის წარმოება მთავრობის წინააღმდეგ.

უცხო ხახელმწიფოები და რუსეთი.

ნაუენი, 8 ოქტ. ამერიკის და ინგლისის სურვილის გამო, რათა რუსეთთან განაახლონ სავაჭრო ურთიერთობა, პუანკარემ წინადადება მისცა სიფრანგეთის კომერსანტებს გაგზავნონ თავიანთი წარმომადგენლები რუსეთში, საფრანგეთ-რუსეთის სავაჭრო ურთიერთობის შესაძლებლობის გამოსარკვევად.

საფრანგეთი

მეზღვაურთა გაფიცვები საფრანგეთში.

მოსკოვი. 8 ოქტ. მეზღვაურთა გაფიცვა მარსელში გრძელდება. საკომპანდო შემადგენლობამ მიატოვა 53 გემი. მთავრობამ გამოაცხადა ვრანგელის ფლოტის მობლიზაცია მგზავრების გადასაყვანათ. ამ გემების კომანდა შესდგება შტრეიკბრეხერების მატროსებისაგან.

ბარტუს დანიშვნის გამო.

ბორდო, 9 ოქტ. კურიერი „დელაბორეს“ აზრით, ბარტუს და დემაჟერის დანიშვნას დიდი მნიშვნელობა ექნება გერმანია-საფრანგეთის მომავალ ურთიერთობისათვის. როგორც ვიცით, ბარტუს სხვანაირად ესმის თავისი მომავალი შუამობა, ვიდრე დიუბუას და უპირველესად ყოვლისა გერმანია უნდა შეხვდეს ამ დანიშვნას სიამოვნებით.

იტალია

ფაშისტების ტერორი.

ჰანნოვერი. 8 ოქტ. ტიროლის პოლკოვნიკ განდესტმა აღძრა შუამდგომლობა ავსტრიის მთავრობის წინაშე, რათა უკანასკნელმა მიიღოს დიპლომატიური ზომები ფაშისტების ტერორის მოსპობის შესახებ იტალიაში.

პრუსიის ლანდტაგი.

ჰანნოვერი. 8 ოქტ. პრუსიის ლანდტაგის გახსნა გადადებულია 17 ოქტომბრისაოვის.

იტალიის სოციალისტურ პარტიების კონგრესზე.

მოსკოვი. 8 ოქტ. იტალიის სოციალისტური პარტიების კონგრესზე მთავარ ყურადღებას იპყრობს ხერრატის სიტყვა, რომელიც იცავს რუსეთის რევოლიუციას.

ხერრატიმ განაცხადა: „ეხლა საკითხი ასე ხდგას, ან ბურჟუაზიის დიქტატურა, ან პროლეტარიატის. ბოლშევიზმი სოციალიზმი—ეს კომუნიზმია. რეფორმისტები შორს არიან სოციალიზმიდან. იტალიის სოციალისტურმა პარტიამ უნდა აირჩიოს კომინტერნის გზა, ვინაიდან მე 2 ე ინტერნაციონალი საბოტაჟს უცხადებს ერთიან ფრონტს“.

ხერრატის მოხსენების გამო კამათი გაგრძელდა ორი დღე.

ფინლიანდიაში

მუშათა მოძრაობა ფინლიანდიაში.

მოსკოვი. 8 ოქტომბ. სოციალისტურ მუშათა პარტიის სეიმის ფრაქციამ მოწოდებით მიმართა საერთაშორისო პროლეტარიატს, ფინლიანდიაში მუშათა ორგანიზაციების დევნის გამო. ესდეკების ფრაქციამ უარი განაცხადა მოწოდებისათვის შეერთებაზე.

საბჭოთა საქართველოში

ბათუმი

კომუნისტურ ახალგაზრდობის კავშირი. კომუნისტური ახალგაზრდობის კავშირის ბათუმის ორგანიზაციაში ირიცხება 970 კ., აქედან: 426 მუშა, 407 გლეხი, 40 მოწაფე და 97 მოსამსახურე, სულ არის 60 იაჩეიკა. დაწესებულია ერთიანი საკავშირო დღე ხუთშაბათობით. არის პოლიტიკური წერაკითხვის სკოლა. კომახალგაზრდობის კავშირის ნაყოფიერ მოღვაწეობას ხელს უშლის უმუშევრობა. ბათომის ორგანიზაციაში არის 170 უმუშევარი. უკანასკნელი დროის განმავლობაში მოხდა წევრთა მასიური მიღება, რის გამო ორგანიზაცია გაიზარდა. 3 სექტ. ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღეს მანიფესტაციებში მონაწილეობა მიიღო 1000 კაცმა. კომუნისტურ ახალგაზრდათა კავშირი დიდ გავლენას პოულობს უმუშევარ მუშურ ახალგაზრდობაში.

პარტიული ცხოვრება

ციფრების მეტყველება

აგვისტოში თბილისის კომიტეტმა მოახდინა ორგანიზაციის ყველა იაჩეიკების საერთო მდგომარეობის დათვალიერება. შემუშავებულ იქნა სპეციალური ანკეტები, რომელიც შეიცავდა ადგილობრივ პარტიულ მუშაობის ყოველ მხარეს. ამ ანკეტების საფუძველზე შედგენილია 4 ცხრილი, რომელიც იძლევა მდიდარ და საინტერესო მასალას თბილისის ორგანიზაციის ეხლანდელ მდგომარეობის შესახებ. ამ მასალის საფუძველზე ამოწერა გაზეთის სტატიის ფარგლებში, რასაკვირველია, შეუძლებელია. მიუხედავად ამისა ჩვენ ვეცდებით მოვიყვანოთ აქ უფრო საინტერესო და საგულისხმო ციფრები.

პირველი ცხრილი, რომელიც გვაძლევს წარმოდგენას იაჩეიკების საერთო მდგომარეობის შესახებ, აღნიშნავს ერთ მეტად დამახასიათებელ მოვლენას: დათვალიერებულ 58 იაჩეიკებს შორის შეიძლება სრულიად დამაკმაყოფილებლად ჩაითვალოს თავისი მდგომარეობის მხრივ მხოლოდ 28. ასე რომ მუშაობა საფუძველზე მოწესრიგებული არ არის ყველა იაჩეიკების ნახევარზე მეტში და ამავე დროს უმეტეს პროცენტს შეადგენს არა მუშური იაჩეიკები.

ეს განსაკუთრებით გამოაშკარავდა მეოთხე რაიონში, სადაც, როგორც ვიცით, მუშური ელემენტი ყველაზე ნაკლებია. აქ დათვალიერებულ 8 არა მუშურ იაჩეიკებს შორის დამაკმაყოფილებლად მხოლოდ ორია ცნობილი.

ცხადია, რომ მიმაგრებულთა ინსტიტუტის ცხოვრებაში გატარების შემდეგ მუშურმა იაჩეიკებმა მნიშვნელოვანად გაანაყოფიერეს თავისი მუშაობა, სამაგიეროდ არა მუშური იაჩეიკები ამ მხრივ ჩამორჩნენ. ამასვე ამბობს ცხრილის მეორე მუხლი: 26 არა მუშურ იაჩეიკებს შორის 9 ში დისციპლინა თავის სიმაღლეზე სდგას, სამაგიეროდ დისციპლინიანი მუშური იაჩეიკები გაკილებით მეტია (75 პროცენტი).

თუმცა ცხრილი არ გვაძლევს ნათელ წარმოდგენას იმაზე, რა უნდა ვიგულისხმოთ იაჩეიკების „დამაკმაყოფილებელ მდგომარეობაში“, არ გვაძლევს იმ მასალას, რომლითაც თბილისის კომიტეტი ხელმძღვანელობდა, მიუხედავად ამისა ეს საზომი, ცხადია, იყო ყველასათვის საერთო, და ამიტომ ჩვენ შეგვიძლია აღვნიშნოთ ერთი სავსებით დამტკიცებული ფაქტი: **არა მუშური იაჩეიკები თავისი მუშაობით მუშურ იაჩეიკებზე დაბალ ხდგას.**

ამას, რასაკვირველია, სერიოზული ყურადღება უნდა მიექცეს. იგივე ცხრილი ასეთსავე პასუხს იძლევა კითხვაზე ცალკე [illegible] სათვის არსე[illegible]

შესახებ. აქაც ზემო აღნიშნული მოვლენა აშკარაოდ ფდება სავსებით: არა დამაკმაყოფილებელთა შორის 36 პროც. არის მუშურ იაჩეიკებიდან, 70 პროცენტი არა მუშურ იაჩეიკებიდან.

ეს ციფრები საკმაოდ მეტყველებენ თავის თავად.

გადავიდეთ მეორე წერილზე. აქ ჩვენ ვხედავთ, რომ „აქტიურობას და შრომის უნარიანობას იჩენს“ სულ 26 იაჩეიკა, მათ შორის 16 მუშურია; სრულებით უმოქმედოა 3 მუშური იაჩეიკა. მიმაგრებულნი, ტაბლიცის მიხედვით, მუშაობენ საკმაოდ ნაყოფიერად: ბეჯითად და სისტემატიურად მუშაობენ ისინი 35 იაჩეიკებში.

მესამე ცხრილი ნათლად ჰყოფს იაჩეიკების მუშაობას სხვა და სხვა სფეროში: ახალგაზრდობის, უპარტიო ქალების, პროფკავშირებს და სხვ. შორის, მოწესრიგებულია ურთიერთობა და სწარმოებს ახალგაზრდათა კომ. კავშირის ხელმძღვანელობა 29 იაჩეიკებში ე. ი. დათვალიერებულთა 50 პროც.-ში.

მუშაობა უპარტიოთა შორის დაყენებულია შედარებით კარგად: ამ სფეროში მუშაობა სწარმოებს 37 იაჩეიკაში.

სამაგიეროდ 9 იაჩეიკა სრულიად მოწყვეტილია უპარტიო მასას. ქალთა შორის მუშაობას აწარმოებს მხოლოდ 18 იაჩეიკა.

დაბოლოს მე-4 ცხრილი ეხება იაჩეიკების შეხედულებას თბილისის კომიტეტის მიერ გადადგმულ საორგანიზაციო და სააგიტაციო ხასიათის ნაბიჯებზე.

ერთიანი პარტიული დღის შემოღებას იწონებს 38 იაჩეიკა. შემდეგ 37 იაჩეიკა მიზანშეწონილად სთვლის დახმარების იაჩეიკების დაარსების, 29 კი უკვე სდგამს პრაქტიკულ ნაბიჯებს საკუთარ წარმოებებში მათ ორგანიზაციისათვის.

ასეთია საერთო სურათი, რომელსაც გვიხატავს ეს 4 ცხრილი. (ამავე დროს ხმდველობაში უნდა მივიღოთ ის, რომ 17 იაჩეიკა სხვა და სხვა მიზეზების გამო დაუთვალიერებელი დარჩა.)

არ შეიძლება ითქვას, რომ ეს სურათი ყოველ მხრივ დამაკმაყოფილებელია: არის რასაკვირველია, ზოგიერთი დეფექტები. მაგრამ არის მეორი დადებითიც; ამასთანავე განსაკუთრებით აღსანიშნავია მუშურ იაჩეიკებში არსებული დისციპლინა და მეჩიდრო კავშირი.

იმედი ვიქონიოთ, რომ თბილისის კომიტეტის მიერ წარმოებული ხანგრძლივი და ენერგიული მუშაობა, უნაყოფოდ არ ჩაივლის, და დეფექტები, რომელიც მანვე აღმოაჩინა, მალე მოისპობა.

ა. რ—ნ.

პროვინციები

სენაკის მაზრა

მოკლე ანგარიში სენაკის სამაზრო აღმასკომის მოღვაწეობისა 1922 წ. 1 თებერვლიდან 1 ოქტომბრამდე.

სენაკის მაზრის აღმასრულებელ კომიტეტმა თავის მოღვაწეობის მთავარ საგნად თებერვლის, მარტის და აპრილის თვეებში დაისახა შემდეგი სამუშაო: ა) თესვის კამპანიის ჩატარება; ბ) ღარიბ მეურნეთა სათესლე სიმინდით უზრუნველყოფა და გ) მიწის საკითხის წესიერად მოგვარება.

იმისათვის, რომ მშრომელ გლეხკაცობას მეტი ყანები დაეთესა და თესვა ადრე მოთავებულა, რომ აპრილმაისში მოსალოდნელ გვალვას არ შეეშალა მათთვის ხელი და შემოდგომაში მოსალოდნელ წვიმებს და სიცივეს არ გაფუჭებია გვიან დათესილი ყანები, სამაზრო აღმასკომმა მარტის თვეში მაზრის ყველა თემებში მოიწვია საზოგადო კრებები, გაფრთხილა მშრომელი გლეხკაცობა გაზაფხულში მოსალოდნელი გვალვისაგან და შემოდგომაზე მოსალოდნელ წვიმები-სიცივისაგან და მოუწოდა მათ ადრე თესვისაკენ და რაც შეიძლებოდა მეტი ადგილების დამუშავებისაკენ. სამაზრო აღმასკომის მოწოდებამ გასჭრა: გლეხ-კაცობა შეუდგა თესვას შუა მარტიდან ჯერ კიდევ უნახავი და გაუგონარი ენერგიით. მართლაც, არც ერთი ნაკერი მიწისა არ დარჩენილა დაუთესავი და თესვა მოთავდა მარტ აპრილის განმავლობაში, რის შემდეგ ნამდვილად დადგა იმისთანა გვალვა, რომ შემდეგ თესვა ყოველად შეუძლებელი შეიქნა, ადრე თესვის წყალობით სენაკის მაზრაში მოსავალს უჩანდა საუცხოო პირი: გლეხ-კაცობა ელოდა ორი წლის მოსავალს, რომ აგვისტო სექტემბრის წვიმებს, საშინელ ქარიანობის და მდ. რიონის გადასვლას საგრძნობლად არ დაეზიანებია მოსავალი, განსაკუთრებით მდ. რიონის ნაპირზე მდებარე თემებში.

სათესლე სიმინდის ნაკლებობა მაზრაში გასულ 1921 წ. მოუსავლობის გამო განისაზღვრებოდა დიდი პროცენტებით. მაზრის მცხოვრებთა 70 პროც. თხოულობდა სათესლე სიმინდს. აღმასკომმა თავის დროზე აღძრა შუამდგომლობა ცენტრალურ მთავრობის წინაშე სათესლე სიმინდის მოწოდების შესახებ და შეიძლება ითქვას, რომ საკმარისი რაოდენობა ასეთისა იქნა მიღებული. მიღებულ იქნა და დაურიგდა ღარიბ მეურნეთ 30.000 ფ. სათესლე სიმინდი.

მიწის ნორმის საკითხის გარშემო გაზაფხულის თვეებში დიდს პროვოკაციას ქონდა ადგილი მაზრაში: ბევრი ყოფილ მემამულეები და ანტისაბჭოთა პარტიების მოციქულები ავრცელებდნენ ხალხში ხმებს, თითქოს მემამულეებს ისევე დაუბრუნდებათ ჩამორთმეული მიწები, გასული 1921 წ. მიწის განაწილება იქნება გაუქმებული და სხვ. ასეთი მდგომარეობა იწვევდა მშრომელთა წრეებში რყევას, რევოლიუციონურ აღფრთოვანების შენელებას და აქა იქ ღარიბ გლეხკაცობაში ყოფილ მემამულეებთან მიწით სარგებლობის საკითხში შეთანხმებისკენ მისწრაფებას. სამაზრო აღმასრულებელ კომიტეტმა, გარდა სიტყვიერი აგიტაცია-პროპაგანდისა, ყოველივე გაუგებრობის თავიდან ასაცილებლად, 7 მარტს ა | წ. გამოუშვა ბრძანება № 1, რომლის საფუძვლად მიღებულ იქნა დეკრეტი № 17 და მიწად მოქმედების სახალხო კომისარიატის ცირკულარი № 7. ეს ბრძანება საბოლოოდ უსპობს მემამულეებს და მოწინააღმდეგე პარტიების წარმომადგენელებს პროვოკაციის გავრცელების საშუალებას და მიწის კომიტეტებს აძლევდა საშუალებას აგრარული კითხვა მუშურად მოეგვარებინათ. თუ მივიღებთ მხედველობაში უბრალო შესწორებების საჭიროებას, შეიძლება ითქვას, რომ აგრარული რეფორმა მაზრაში ფაკტიურად გატარებულია.

შემდეგი საქმე, რომელსაც დიდ მნიშვნელობას აძლევდა სამაზრო აღმასკომი, იყო, სხვა და სხვა წარმოებათა შექმნა-აღორძინება. ამ მხრივ იქნა პირველ თვეებშივე გადადგმული სათანადო ნაბიჯები და მას სასურველი შედეგებიც მოყვა. სამაზრო რევოლიუციონური კომიტეტის მიერ 1921 წ. ღებერდის ბაგირაზე საყვარე მორების დამზადების საქმე იქნა განახლებული.

მიმდინარე წლის ზაფხულში ეს სამუშაო იქნა მოთავებული. სამაზრო აღმასკომმა მიიღო 126.200 ფურცელი ყავარი (631 ბეღელი). ეს ნაწარმოები, რომლის ღირებულება აღემატება 1.000.000.000 მ., სამაზრო აღმასკომს დაუჯდა 450.000.000 მან.

აპრილის თვიდან ამასთან ერთად სამალმასკომმა მოკიდა ხელი ქ. ახალსენაკის მცხოვრებლების წარსულ ათეულ წლების განმავლობაში საოცნებო საქმის განხორციელებას, ეს იყო ქალაქში ელეკტროსადგურის მოწყობა, ბაღის გაშენება, კინოთეატრის მოწყობა და ორკესტრის შექმნა... მიუხედავათ იმ მატერიალურ კრიზისისა, რომელსაც განიცდიდა სამაზრო აღმასკომი, მან მაინც გადადგა ამ მხრივ გაბედული ნაბიჯები, სათანადო ხელშეკრულებით შეიკრა ის ამერ კავკასიის საელექტრონებლო კავშირს „სასტამბო“ დინამო მანქანის მოწყობის შესახებ სენაკში და ქალაქში მცხოვრებთა აქტიური მონაწილეობით აწარმოა ცხარე მუშაობა ამ დარგში, ცენტრალური ადგილი სამაღმასკომის მოღვაწეობაში 1922 წ. პირველ ნახევარში უჭირავს ელეკტროსადგურის მოწყობას, რომელიც დამთავრებულ იქნა მხოლოდ 20 ენკენისთვეს ა | წ.

პარალეურად ელეკტროსადგურთან მოწყობილია სახერხი ქარხანა და ორი თვალი წისქვილი.

ეს საქმე, გარდა მატერიალისა და წისქვილის ქვებისა, რომელიც აღმასკომი განკარგულებამი იყო, სამაზრო აღმასკომს დაუჯდა 2.000.000.000 მან.

ქალაქის ბაღი, რომელიც ყოფილი მთავრობის დროს უბრალო საეზოვი ადგილს ემსგავსებოდა, დღეს მშვენიერ სანახაობას წარმოადგენს, დარგულია 100 ძილიონ მანეთის სხვადასხვა კულტურული მცენარეები, შემოკავებულია ირგვლივ მუხის რეიკებით და საღამოობით უკრავს მუსიკა.

ქალაქში მოწყობილია რიგიანად კინოთეატრი, სადაც სისტემატიურად ხდება რევოლიუციონური და აღმზრდელ ობითი მნიშვნელობით სურათების ჩვენება და სხვა ყველაფერი ეს ხელს უწყობს მცხოვრებლებში მტკიცე პოლიტიკური ატმოსფერის დაძკვიღრებას, მცხოვრებლები აშკარა ღალატობენ ადგილობრივ მთავრობის საქმიანობას და აღმშენებლობისადმი ზრუნვას და თავის მხრივ კმაყოფილებით ხვდებიან ყოველგვარ მის გამოძახილს დახმარებისაკენ აღმშენებლობით საქმეში.

აღმასკომის ყველა განყოფილებებზე უფრო კრიტიკულ მდგომარეობას განიცდიდა თავის მუშაობაში ფინანსიური სიფიზროვის გამო განათლების განყოფილება. რამოდენიმე თვეების ჯამაგირით დაუკმაყოფილებელი, უმეტესად თავის შემადგენლობით მეშჩანურად განწყობილი მასწავლებლობა არა კეთილსინდისიერად ასრულებდა თავის მოვალეობას და სკოლას ემჩნეოდა რღვევის პროცესი. სამაღმასკომმა ამ მოვლენის საწინააღმდეგოთ მიიღო სათანადო ზომები: მოწვეულ იქნა მასწავლებელთა კრებები უბნებში აპრილის თვეში (ახალ-სენაკის, ამბაში, ძველ სენაკი და მარტვილში), სადაც განათლების განყოფილების გამგეს დაევალა მოხსენების გაკეთება ახალი სკოლის პრინციპების, სწავლის მეთოდების და დისციპლინის შესახებ. აგრეთვე მასწავლებელთა მატერიალური მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად განყოფილებას გადაეცა ორასი მილიონი მანეთი სესხის სახით და ამნაირად სკოლა იქნა ჩაყენებული შედარებით ნორმალურ კალაპოტში.

სამაზრო აღმასკომმა იცოდა, რომ ჩვენი სკოლის გაჯანსაღებისათვის არ იყო საკმარისი მარტო მასწავლებელთა უზრუნველყოფა, არამედ საჭირო იყო ახალი წითელ მასწავლებლების მომზადება. ამიტომ აღმასკომმა ივლისში გახსნა თვენახევრიანი სამასწავლო კურსები, სადაც მან მოამზადა ღარიბ წრიდან გამოსული 50 წითელი მასწავლებელი, უმრავლესობა კომუნისტები და დანარჩენი თანამგრძნობები. ეს 50 ახალი წითელი მასწავლებლები განაწილებულ იქნენ სხვა და სხვა თემებში. ახალი არ არის სენაკის მაზრაში ისეთი თემი, სადაც არ გვყავდეს ერთი ორი კომუნისტი მასწავლებელი. კურსების შენახვა სამაზრო აღმასკომს დაუჯდა 150.000,000 მან.

მაგრამ თუ მასწავლებლობა ძველებურად დარჩა ეკონომიურად დაკმაყოფილებელი, ჩვენი შკოლის გაჯანსაღებას ვერავითარი წამალი ვერ უშველის.

1921 წ. მოუსავლობამ სამაზრო აღმასკომის წინ გაზაფხულიდანვე მორიგ ამოცანად დაუყენა დამშეულთა დახმარება.

ვინაიდან დამშეულთა რიცხვი მაზრაში დიდი იყო, თავის დროზე იქნა მათი რაოდენობის შესახებ ცნობები შეკრებილი და წარდგენილი საქართველოს დამშეულთა დამხმარე მთავარ კომიტეტში, მოიწყო სადაც შესაძლებელი იყო ერთი-ორე დამხმარე კომიტეტები და სიმშილობის კრიზისი ჩინებულად იქნა გადატანილი მაზრამ მიიღო ცენტრიდან დამშეულთათვის სულ 11 000 ფუთი სიმინდი, ხორბალი და ქვავი. დამშეულთა დახმარებამ კიდევ უფრო გმნანტკიცა ჩაბეჭდილ. ხელისუფლება ჩვენს მხარეში.

1921 წლის ნატურგადასახადის აკრეფა, მისი ტეხნიკური სახის სინამდვილესთან შეუფერებლობის გამო, დიდ გაუგებრობას იწვევდა მცხოვრებლებში, მოწინააღმდეგე პარტიების წარმომადგენლები გაგებას ქმნიდნენ ამის გარშემო და აგდებდნენ მცხოვრებთ დიდს საგონებელში, რომ ჩატარებულიყო ეს ხასურგადასახადის კამპანია პოლიტიკური ვნების გარეშე, სამაღმასკომმა მიიღო ამ საქმეში მხურვალე მონაწილეობა, გამოუშვა ინსტრუქცია ნატურგადასახადის შესახებ, რომელიც იძლეოდა განმარტებებს და მიწის კომიტეტებს აძლევდა საშუალებას აგრარული კითხვა მუშურად მოეგვარებინათ. თუ მივიღებთ მხედველობაში უბრალო შესწორებების საჭიროებას, შეიძლება ითქვას, რომ აგრარული რეფორმა მაზრაში ფაკტიურად გატარებულია.

ახალი ცხოვრება

განაპირა უგნეგში.

ძალიან მცირე ყურადღება აქვს მიქცეული შრომის დაცვას განაპირა უბნებში. ასეთ უბნებში ძალიან იშვიათი სტუმრებია შრომის ინსპექტორები. ამით გათამამებული კერძო ვაჭრები ეწევიან თავიანთ ნოქრის შრომის უზომო ექსპლოატაციას. ამუშავებენ დღე და ღამ, თუ სავაჭროში და თუ სახლში. ზოგჯერ აძლევენ ხელფასს და ზოგჯერ სრულებით არა. დაზღვევა და სხვა ასეთი რამ მათთვის არ არსებობს. ამიტომ ზედმეტი არ იქნება შრომის ინსფექტორებისაგან განაპირა უბნების განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეოდეს და ამ მხრივ ეს უბნები ძირიანათ გადაიშინჯებოდეს.

განაპირელი.

უმუშევრეგი და გინის საკითხი.

მკითხველ საზოგადოებისათვის ცხადია, თუ რა გაუმაძღარ მადას იჩენენ სახლის პატრონები, ნამეტურ ისინი არ სწყალობენ უმუშევართ, მაგრამ შრომის ბირჟაში ჩაწერილ მუშებს. ასეთ მუშებს უგონებენ ათასნაირ ხრიკებს და პირდაპირ მოსვენებას არ აძლევენ: ხან ქირის მომატებას სთხოვენ, ხან ოთახის დაცლას და სხვა ზოგიერთ უმუშევარმა არ იცის ასეთ შემთხვევაში ვის მიმართოს. ამის გამო ხშირათ იჩაგრება უმუშეყარ მუშის ინტერესი.

სასურველია ყოველ მუშას და კერძოთ უმუშევარ მუშებს დაურიგდეთ ცნობათა ფურცელი, სადაც აღნიშნული იქნება რა შემთხვევის დროს ვის მიმართოს. სასურველია იურიდიულ კომისიებმა თავის არსებობა მეტად გაახმაურონ საკავშირო მასების დაბალ ფენებში.

უმუშევარი.

მეფურნეეგში.

დღეს ფურნე-თორნეებში განხორციელებულია 8 საათის სამუშაო დღე და ტარდება კიდეც ცხოვრებაში. მეფურნეებს ეს სასიამოვნოთ არ დაურჩა და რას არ მიმართეს, მაგრამ ვერას გახდენ. ახლა მათი დაჟინებითი თხოვნით უკვე ნება დართეს ორ წყებად მუშაობისა: ერთი წყება იმუშავებს 6 საათიდან 2 საათამდი და მერე 2—10 საათამდი. ეგეი არაა მეფურნეები შეეცდებიან ორივე წყებაში ერთი და იგივე მუშები ამუშაონ. ამისათვის ფურნეებში მომუშავეთა ადგილკომს მართებს ფხიზელი თვალყური იქონიოს რომ ასეთი არ იქნას დაშვებული. თუ ეს მოხდა, მაშინ ორი წყება მუშაობა უმუშევართა რიცხვს მაინც სულ მცირე ორასი კაცით მაინც შეამცირებს. შრომის ინსპექტორებსაც მართებთ ფხიზელი თვალყურის გდება.

ხ. კ.

ქალ. ელექტრონის ცენტ. სადგური.

ქალაქის ცენტრალურ სადგურში მსახურებს მცირე წლოვანი შეგირდი გარიმოვი: სადგურის უფროსი ავსაჯანოვი ხშირად ამბობს, რომ მცირე წლოვანი შეგირდი 6 საათზე მეტს არ უნდა მუშაობდესო. ეს ასედაც ხდება. მართლაც ეს მცირე წლოვანი სადგურისათვის ძალიან ცოტა დროს მუშაობს. სამაგიეროდ ბევრს მუშაობს კერძოთ ავსაჯანოვის ოჯახის საჭიროებისათვის. თუ წყალს ეზიდება, თუ სავაჭროში აგზავნის და სხვ. შრომის ხელფასი კი, „უეცადან ეძლევა. ხშირად ხდება, რომ ეს მცირე წლოვანი სადგურიდან გამგის სახლში მიეზიდება ნავთი და ნახშირს სადგურის ხარჯზე და სადგურის საჭიროებისათვის ნაყიდს. ნუთუ დრო არაა ყოველივე ამას ბოლო მოეღოს.

ვ. ჯ.

გვინდა ვიცოდეთ.

ზამთარი უკვე მოახლოვდა და შეშის საკითხის შესახებ არაფერი ვიცით. შეშის მომარაგების კომპანია ჯერ არ დაწყებულა, არამედ არც ჩასახულა ვინმეს თავში. ჩვენთვის მუშებისათვის ძალიან საგულისხმიერია ვიცოდეთ და მოგველის ამ მხრივ ზამთარში. სწარმოებს რაიმე მუშაობა და ადგილებზე დამზადებული შეშა ჩამოაქვთ თუ არა, თუ კერძი ბაზრის ბედზე ვიქნებით მიგდებული? საჭიროა ვინაც ჯერ არს ამის შესახებ ახნა განმარტებას მოგვცემდეს.

ჯ. ხ—ძე.

წერილი სენაკიდან.

არტელ „შრომის“ მუშები შედიან სენაკის სამაზრო აღმშენებელთა კავშირში. „შრომის“ წევრებისაგან რკინის გზა ღებულობს განსაზღვრულ პროცენტებს, რაიც ყოველად დაუშვებელია. არტელ, „შრომის“ წევრები, როგორც წევრნი სენაკის სამაზრო აღმშენებელთა კავშირისა, არ უნდა იხდიდნენ ისეთ გადასახადს, როგორიც არის საწარმოო ჯარიმის გადასახადი, ვინაიდან კავშირის წევრები ასეთ გადასახადისაგან თავი სუფალნი არიან. „შრომის“ წევრებ თავის ნამუშავრიდან აკლდებიან, რო გორიც არის 1. საღერმო გადასახადი, 2. დაზღვევითი ფონდის გადასახადი, 3. საკანცელარიო ხარჯები დასაფარავი, 4. საწარმოო ჯარიმის გადასახადი და 5. დამშეულთა სარგებლოთ გადასახადი. ასეთი გარემოებით ილახება მუშათა უფლებები დაირღვევა შრომის დაცვის კანონები. დაწესებულებათა ფუნქციების გაურკვევლობას და ზოგიერთ დაწესებულებათა მიერ ზედმეტ უფლებათა მითვისება ყველა დაუშვებელია საქციელი მუშათა მიმართ.

ასეთი გარემოება ქვნის პოხიერ ნიადაგს პროვოკაციისათვის აგრეთვე სწყდება შემაერთებელი ხიდი ორგანოსა და წევრებს შორის, ხოლო ორგანო, რომელიც მოკლებულია მუშათა მასსის თანაგრძნობას აერჩა გამოკიდებული რჩება. აი ასეთი გარემოება, რომ არ მომხდარიყო არტელ „შრომის“ მუშებსა და სენაკის სამაზრო აღმშენებელთა კავშირს შორის, ამავე კავშირის გამგეობამ, მიიღო რა ყოველივე მხედველობაში დაადგინა დაუყონებლივ გამოსწორებულ იქნას დღემდის დაშვებული შეცდომანი და ყველა ის პროცენტები, რომელიც არტელ „შრომის“ მუშებს უსამართლოდ დაუკავა რკინის გზამ დაუყონებლივ დაუბრუნდეს.

ახალი.

აღმშენებელი მუშები.

სადგურ ახალ-სენაკის მახლობლად ტრაფეზების მომხარშავ მანქანაზე მუშაობს რამდენიმე მუშა. მათი მდგომარეობა ეკონომიურის მხრივ არ არის სახარბიელო, ნამუშევარის ღირებულება ოდნავათაც ვერ აკმაყოფილებს მათ მოთხოვნილებას

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ბებს მის შესახებ ცენტრალურ მთავრობის მიერ პერიოდიულად გამოცემულ ცვლილებებზე და ამ მოვლენამ ხელი შეუწყო ნატურგადასახადის კამპანიის მშვიდობიანად ჩატარებას, მოგვიგონებულ იქნა მაზრაში ნატურგადასახადის სახით დაახლოებით 9,000 ფუთი სიმინდი, 154 ფ. ყველა, 17 ფ. ღვინო ფულად 30,658,000 მან., ხორცი 225 ფ.

ქ. სენაკის ელექტროფიკაციის და სამაზრო აღმასკომის მოღვაწეობაში წითელი ხაზით გადის შინამშენებლობის კამპანია, რომელიც მაზრის მაშტაბით დაიწყო სამაზრო აღმასკომმა მიმდინარე წლის აგვისტოდან და რომელიც გრძელდება დღესაც. მსოფლიო ომის დაწყებიდან ვიდრე დღემდე, როგორც სახელმწიფო, აგრეთვე ადგილობრივი ხასიათის გზები, ხიდეები, ბოგირები, საზოგადო და კულტურულ დაწესებულებათა შენობები იყო დანგრეული და უპატრონოდ მიტოვებული, ბევრი უბნები მოწყობილი იყო ერთმანეთს სათანადო გზების და ხიდეების უქონლობის გამო, მრავალ ადგილას (11) საჭირო ხიდეები, მიუხედავად მცხოვრებთა კატეგორიული მოთხოვნისა, არ იყო გაკეთებული, სამაღლასკომმა მიიღო რა სხვაში ის ეკონომიური ზნიშვნელობა, რომელიც ექნებოდა მიმოსვლის საქმის მოწესრიგებას და პოლიტიკურ. გავლენა, რომელიც შეეძლო მოეხდინა მას, სენაკის მაზრის მცხოვრებთათვის, აგვისტოს და სექტემბრის თვეები გამოცხადდა შინამშენებლობის კამპანიის თვეებად გაგზავნილ იქნენ თემებში პასუხის მგებელი აძხანაგები, სადაც საზოგადო კრებებზე დადასტურებულ იქნა მშრომელთა მიერ ადგილობრივ ხარჯზე, სკოლების და ყველა საზოგადო დაწესებულებათა, გზების და ბოგირების შეკეთება და სადაც საჭირო იყო. ახალი გზების გაყვანა. ამ ზრდა ცხარე მუშაობა იქნა წარმოებული მთელი მაზრის მასშტაბით, მცხოვრებლები სიამოვნებით გამოდიოდენ სამუშაოს შესასრულებლად, მთელი მაზრა გადაიქცა შრომის მოლიან ბანაკად. თითოეულ თემში გაიწერა სკოლების და სხვა საზოგადო დაწესებულებათა შესაკეთებლად საშვალოდ 150.000 000 მ., სულ 7 მილიარდ მანეთამდი. ამნაირად შეიძლება ითქვას, რომ მაზრამ თავის აღორძინების პირველი პერიოდი ღირსეულად განვლო. დღევანდელი სენაკის მაზრა უკვე აღარ წარმოადგენს იმ დამახინჯებულ კუთხეს, რომელიც დაგვიტოვა ჩვენ მენშევიკურმა მთავრობამ: მთელს მაზრაში სკოლების დიდი უმრავლესობა თავისი ინვენტარით შეკეთებულია, დანარჩენის შეკეთება სწარმოებს; გზა-ტკეცილები გაყვანილი და შეკეთებულია, ბოგირები გაშენებულია და მდინარეებზე ბაში, ტეხური, ტარჩენი, ნასირალი, გურძემია, ციცი და სხვაგან ხიდეებს გასაკეთებლად წარმოებს წინასწარი მუშაობა. მდინარე ნასირალზე უკვე დაწყებულია ხიდის გაკეთება. ცენტრალურ მთავრობის დახმარება ამ საქმეში—150 ლიანდაგის მოცილა და ფულით დახმარების დაპირება, იმედს აძლევს სამაზრო აღმასკომს, რომ ამ დიდ მნიშვნელოვან საქმეს მიმდინარე წლის დასასრულებამდე დაამთავრებს.

მაზრისა და თემებს შორის მტკიცე კავშირის დასაყრად და პოლიტიკურული მუშაობის საწარმოებლად აღმასკომის მიერ მოწვეულ იქნა 15 ივლისს თემთა აღმასკომების თავმჯდომარეების ყრილობა, სადაც მოხსენებული სამუშაო გეგმის გამომუშავების გარდა განაწილებულ იქნა თემებს შორის მაზრაზე 1922 წ. შეწეული სასურველადასახადი და შემუშავებული პროექტი შემოდგომაზე აგარაული რეფორმის გატარების შესახებ.

საექიმო დახმარება ღარიბებისათვის მაზრაში დაყენებულია სასურველ დონეზე. სამაზრო აღმასკომს მაზრის საავათმყოფოებში აქვს 21 უფასო საწოლი ღარიბთათვის. გარდა ამისა ღარიბები სამაზრო აღმასკომის აფთიაქებიდან ღებულობენ წამლებს უფასოთ.

ადმინისტრატიულ აპარატში სიმტკიცის დასაცავად, აღმასკომის მიერ იქნა გამოკითხული და დაგზავნილი თემთა აღმასკომებში ხუთი და ხუთი ხახათის ცირკულიარი 132, ბრძანება და ინსტრუქცია 34.

მთავარ დამაბრკოლებელ მიზეზად აღმასკომის მუშაობაში უეჭველად უნდა ჩაითვალოს ფინანსიური კრიზისი და ზოგიერთ დარგის მუშაობისამახასიათო ჯამაგირის სიმცირე.

ფინანსიური კრიზისი გამოწვეული იყო ადგილების გადაყვანით ადგილობრივ ხარჯზე და ცენტრის კრედიტის დროზე მიუღებლობით. ადგილობრივ ხარჯზე გადაყვანა უნდა მომხდარიყო ადგილობრივი ბიუჯეტის შემუშავების და დამტკიცების შემდეგ. ჩვენი გადაყვანა ადგილობრივ ხარჯზე მოხდა 8 თვის წინ, ბიუჯეტი კი დღესაც არაა დამტკიცებული. ამიტომ საანგარიშო დროის განმავლობაში ადგილობრივ შემოსავალზე ლაპარაკი მეტია. არც ცენტრის კრედიტი იყო უზრუნველყოფილი. სამაზრო აღმასკომს 1922 წ. იანვრიდან — ენკენისთვემდი უნდა მიეღო 1.500.000.000 მანეთამდი, ნამდვილად მიიღო მარტო მესამედი. 6 თვეში, რაც უჯამაგიროთ მსახურობენ თემის აღმასკომები. ამგვარ პირობებში ძლიერ ძნელი იყო აღმასკომის ნაყოფიერი მუშაობა.

ჩვენს მუშაობას ძლერ აფერხებს კიდევ მილიციის საშინელი მდგომარეობა. მილიცია მშიერი, მილიციატიტველი, მილიცია უჯამაგიროთ (თვეში ღებულობს 285 000 მან) თავის მოვალეობას ვერ ასრულებს და ხალხზე პოლიტიკურად ცუდ შთაბეჭდილებას ახდენს.

ამიერიდან ამას უნდა მოეღოს ბოლო, რითაც არ უნდა დაეჯდეს ეს ჩვენს რესპუბლიკას.

თემის აღმასკომის შემადგენლობის შორის ჯამაგირის შეუსაბამობა—თავმჯდომარეს 3 500 000 მან. და ორ დანარჩენ წევრებს 800.000 ათასი მანეთი თვიურად, რომელთა შრომა არაფრად არ ჩამოვარდება თავმჯდომარის შრომას,—სამართლიან პროტესტს იწვევს, როგორც პარტიული, აგრეთვე უპარტიო წრეებში, საერთოდ ტარიფის საქმეში შესაფერი ცვლილების მოხდენა ხელს შეუწყობდა, როგორც აღშენებლობითი მუშაობის, აგრეთვე პოლიტიკური სიმტკიცის საქმეს.

ამ მიმდინარე შემოდგომაზე სამაღლასკომს (ხვა მნიშვნელოვან საქმეებთან ერთად, როგორიცაა. შინამშენებლობის კამპანიის გაგრძელება და 10 დიდმნიშვნელოვანი ხიდის გაშენება, შემოდგომის ხვნათესვის კამპანიის ჩატარება, კრამიტის ქარხნის მოწყობა და (ხვ, განზრახული აქვს მდინარე ცხენისწყლის საუალებით ბანძის და აბაშის უბნებში მორწყვას და თემებში სამეურნეო კოოპერატივების დაარსებას. ხსენებული საკითხების მოგვარებაში დახმარების გაწევაზე უკვე აღძრულია შუამდგომლობა ცენტრალურ მთავრობის წინაშე.

სამაღლასკომის პლენუმი ქონდა 34 სხდომა: 239 მნიშვნელოვანი კითხვა, ხოლო მის პრეზიდიუმს 29 სხდომა: გაიხარჩა 271 კითხვა. დამოკიდებულება ცენტრალურ ორგანოებთან სრულიად ნორმალურია.

მომავალში ჩვენი აღმშენებლობითი მუშაობისათვის ნიადაგის შესაბამისად საჭიროა: ა) მილიციის უზრუნველყოფა; ბ) მასწავლებელთა უზრუნველყოფა; გ) ცენტრის კრედიტის უზრუნველყოფა და დ) ადგილების ბიუჯეტის დროზე დამტკიცება.

სენაკის სამაზრო აღმასკომის თავმჯდომარე **ხ. მამულია.**

ᲥᲠᲝᲜᲘᲙᲐ

✦ ქალაქის აღმასკომის საღამოში ამხ. კამოს სახელობის სახლის ფონდის გასაძლიერებლად შემოვიდა შემოწირულებანი: სატრანსპორტო მომხმარებელ საზოგადოების გამგეობის წევრისაგან ამხ. თავდიშვილისაგან 220,000 მ. საერთო დახმარების კასის კომიტეტის (ავტ ნაწ) მუშამოსამსახურეებისაგან 4,104,500 მან. სულ 4,324,500 მან.

✦ **შრომის და ტვირთზიდვის გადასახადი შრომის და ტვირთზიდვის რესურსები.** შრომის უნარის მქონე მცხოვრებთა რაოდენობა 18 50 წლამდე, რომელნიც აღრიცხული არიან რესპუბლიკაში ახწევს 268.236 კ., მუშა საქონელი, რაოდენობა კი: 139797 წყვ. ხარი და კამეჩი, 40068 ცხენი და 5.471 სახედარი. დეკრეტის თანახმად ყოველმა გადასახადის ერთეულმა წლის განმავრობაში უნდა შეასრულოს 6 დღის სამუშაო და ამგვარად სახელმწიფოს ხელთ არის შრომის გადასახადით 1.61.0556 სამუშაო დღე და 1.081.422 ტვირთზიდვის დღე ტვირთზიდვის გადასახადით. გადასახადის მოხდის უფრო მიზანშეწონილად ჩატარებისათვის სოფლის მცხოვრებთათვის, რომელიც ამ ჟამად სოფლის სამეურნეო მუშაობაშია ჩაბმული, შრომის და ტვირთზიდვის გადასახადის დეკრეტი აწესებს ბეგარის მოსახდელად 3 პერიოდს, რომლითგანაც პირველში ე. ი. გაზაფხულის პერიოდში დაწესებულია 2 დღე, მეორეში ზაფხულის პერ.—1 დღე და მესამე შემოდგომის და ზამთარის პერ.—3 დღე. ამგვარ განწესრიგებით პირველ პერიოდზე მოდის 536. 852 სამუშ. დღე და 360474 ტვირთზიდვის დღე, მეორე პერიოდზე—268 426 სამ დღე და 180.237 ტვირთზიდვის დღე და მესამე პერიოდზე— 805 278 სამ. დღე და 540711 ტვირთზიდვის დღე.

✦ **სამეურნეო ორგანოების მოთხოვნილებანი.** შრომისა და ტვირთზიდვის გადასახადის რესურსებს გამოიყენებენ სამეურნეო ორგანოები, რომელნიც მორიგ პერიოდის მოსვლამდე წარადგენენ შრ. და ტვირთზიდ. გადასახადის განაწილებაში განცხადებებს ტვირთზიდვის გადასახადში მოთხოვნილების შესახებ. თანახმად ამ განცხადებათა, რომელიც დამტკიცებულ იქნა განაწილების მიერ სამეურნეო ორგანოების მოთხოვნილება გამოიხატა პირველ პერიოდისათვის 242 001 სამ. დღეში და 102 278 ტვირთზიდვის დღეში მეორე პერიოდისათვის 94 193 სამ დღეში და 61.541 ტვირთზიდვის ძალას ითხოვენ სხვა და სხვა სამუშაოსათვის, პირველი ადგილი სამუშაო ძალის მოთხოვნის რაოდენობაში პირველ პერიოდის განმავლობაში უჭირავს მელიორაციულ მუშაობას, მეორე პერიოდში კი გაზების შეკეთებას. რაც შეეხება ტვირთზიდვის ძალის მოთხოვნილებას, აქ პირველი ადგილი პირველ პერიოდში უჭირავს ტყის მასალის დამზადებას და გამოცანას, მეორეში კი სხვა და სხვა

ᲬᲔᲚᲘᲬᲐᲓᲘ

— **პროფ. გ. ჩუბინაშვილის ლექცია.** ოთხშაბათს 11 ოქტომბერს სღამის 8 ნახ. სახ. პირველ კონსერვატორიის დარბაზში (საქართველოს სამხატვრო აკადემიის რექტორი და ტფილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პროფესორი გ. ნ. ჩუბინაშვილი წაიკითხავს საჯარო ლექციას: „საქართველოს ძველი ხელოვნება და მისი ადგილი საზოგადო ხელოვნების ისტორიაში.“

მთელი შემოსავალი მიცემა სახელმწიფო უნივერსიტეტის ხელოვნების მეცნიერების სკიპენდიატს საზღვარგარეთ გასამგზავრებლად.

— **გაზ. „ბახტრიონი.“** გამოვიდა „ბახტრიონის“ მორიგი ნომერი (14) შემდეგი შინაარსით: მეთაური—ლატარია ხელოვნებისათვის—ვარამ გაგელის; „ქართული დრამატიული სტუდია“—შალვა აფხაიძე; „საერო მეტყველი“ მოთხრობა—ვასილ ბარნოვის, ლექციები: ტიცან ტაბიძის სანდრო ყანჩელის, რაფუ გოგოხიასი და „ქართველი პოეტი ქალების“, წერილები: დისპუტი თეატრზე, ია კარგარეთელი, მოგონებები და დოკუმენტები, ჰაუპტმანის იუბილე, ენუელ ჰამსუნ, არტურ ლეისტის იუბილე და სხ.

— **ენუტ ჰამსუნის პიესა ქართულათ.** პოეტმა კ. ჭიჭინაძემ სთარგმნა ენუელ ჰამსუნის პიესა „ღისავლის კარებთან“.

— **ალ. შანშიაშვილის ახალი დრამა „ლატვრა“** მზადდება და მიმდინარე სეზონში, დაიდგმება ალ. შანშიაშვილის ახალი დრამა „ლატვრა.“

— **„ლომისი“** გამოვიდა გაზ. „ლომისის“ მორიგი ნომერი (6). გაზეთში მოთავსებულია: მეთაური—ჩვენი კულტურ პოლიტიკა“ — გამსახურდიასი. „დაგვიანებული მაყარი“ (შ. ამირეჯიბის. პოეზია)—დემნა შენგელაიასი „ჩემი მოგონებები“—ხომლელის, „მიშა მეუნარგია“—დ. შ., ფელეტონი პეპუ მეუნარგია, (მე-19 საუკუნის პირველ ნახევრის ოქრომეტალი)—შალვა ამირანაშვილის, ლექციები: გრიშაშვილის და ხარიტონ ვარდოშვილის.

— **„ხომალდი.“** იბეჭდება და მოკლე ხანში გამოვა ჟურნალი „ხომალდი“ № 4—5. მონაწილეობენ: ს. აბაშენი, ხ. ვარდოშვილი, ობოლი მუშა, ნ. რუხაძე, ტუქსიშვილი, გ ქუჩიშვილი, ლეო ქიჩელი, მიხ. ბოჭორიშვილი, შენგელაია და სხვ.

— **სამხატვრო გამოფენები.** მოსე თოიძეს და მის სტუდიის თანამშრომელთა ახალგაზრდა მხატვრებს გაუზრახავთ საქართველოს პროვინციებში სამხატვრო გამოფენის მართვა. პირველი გამოფენა გამართეს მარგლისში, რომელსაც ადგილობრივი ადმინისტრაცია თანაგრძნობით შეხვდა. გამოფენის დასასრულს უფასოთ იქნენ მოწვეულნი სხვა და სხვა სახელმწიფო დაწესებულებათა მუშები და წითელ არმიელნი რომელთაც მოსე თოიძე ხელოვნებაზე ესაუბრა და განუმარტა გამოფენილ სურათების ზნიშვნელობა.

— **მ. თოიძის სამხატვრო სტუდიაში.** მოსე თოიძის სამხატვრო სტუდიაში მეცადინეობა უკვე დაიწყო. უფასოდ შეუძლიათ ყველა მხატვრებს ისარგებლონ შიშველი ნატურით შაბათობით და ორშაბათობით 3—6 საათ. კვირაობით 11—2 ს. იქვე გაიხსნა

მოსამზადებელი კლასი და სწარმოებს ლიქციების კითხვა პლასტიკურ ხელოვნების შესახებ საღამოობით ღარიბთაგან ნაჭერნი თავისუფლდებიან სწავლის ფასისაგან, რომელიც ღირს 100 ათასი მან, თვეში. ნიკოლოზის ქუჩა № 9

პროლეტ. მწერალთა ასოციაციაში

ამ მოკლე ხანში მოხდება თათბირი თბილისში მყოფ პროლეტ მწერლებისა, რომელზედაც გაკეთდება მოხსენება ასოციაციის ერთი წლის მუშაობის შესახებ.

— ამა წლის 17 დეკემბრისთვის ასოციაციის არსებობის წლის თავზე მოწვეული იქნება სრულიად საქართველოს პროლეტ. მწერალთა ყრილობა.

— ცხადდება იმ პროლეტ. მწერალთა საყურადღებოთ, რომლებიც იმყოფებიან პროვინციაში, გამოგზავნონ შესაფერი განცხადებები ასოციაციის წევრათ მიღების შესახებ არა უგვიანეს 15 ნოემბრისა. დაწვრილებით ცნობები ყრილობის შესახებ გამოცხადებული იქნება გაზეთში.

ᲛᲗᲐᲕᲠᲝᲑᲘᲡ ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐᲜᲘ ᲓᲐ ᲒᲐᲜᲙᲐᲠᲒᲣᲚᲔᲑᲐᲜᲘ

ᲓᲔᲙᲠᲔᲢᲘ № 10

სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტისა და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭოსი.

სრულიად საქართველოს ქალაქთა მოსახლეობის აღწერის შესახებ

რათა გამორკვეულ იქნეს საქართველოს, აფხაზეთის და აჭარის სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკების ქალაქთა და ქალაქური ტიპის დასახლებულ ადგილთა მოსახლეობის რაოდენობა და დემოგრაფიულ-პროფესიული შედგენილობა და აგრეთვე შესწავლილ იქნეს საბინაო პირობები სრულიად საქართველოს საბჭოთა ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტი და საქართველოს სოც. საბჭ. რესპ. სახალხო კომისართა საბჭო ადგენენ:

1. მოხდენილ იქნეს მიმდინარე წლის ნოემბერში, როგორც სამოქალაქო, ისე სამხედრო მოსახლეობის ერთდროული აღწერა.

2. აღწერის ორგანიზაცია და საერთო ხელმძღვანელობა დაეკვალოს საქ სოც. საბჭ. რესპ. ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოს.

3. ქ ქ თბილისში, ქუთაისში, ფოთში, ბათომში და სოხუმში აღწერა მოხდეს ამა ქალაქების ხარჯზედ, ხოლო აღწერის მოსახდენად დანარჩენ ქალაქებში და აღწერის საერთო ორგანიზაციისათვის თანხა გაცემულ იქნეს საქ. სახალხო კომისართა საბჭოს მიერ ცენტრალური სტატისტიკური სამმართველოს განკარგულებაში.

4. ცენტრალურ სტატისტიკურ სამმართველოს დაეკვალება თავის დროზე გამოაქვეყნოს, როგორც ნუსხა იმ ქალაქებისა და ქალაქური ტიპის დასახლებულ ადგილებისა, რომლებზედაც გავრცელებულ უნდა იქნეს აღწერა, ისე თვით დღე აღწერისა.

5. ყველა საბჭოთა, საზოგადოებრივ და კერძო დაწესებულებათ და პირთ დაეკვალებათ ყოველმხრივ ხელი შეუწყონ საერთო სახელმწიფოებრივი მნიშვნელობის აღწერის წარმატებით შესრულებას.

სრულიად საქართველოს ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის თავმჯდომარე **ფ. მახარაძე.**

საქართველოს სოც. საბჭ რესპუბ. სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარე **ს. ქავთარაძე**

ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტის მდივანი **თ. კალანდაძე.**

1922 წ ოქტ. 7.

—

წესდება

საქონლის ძოვებაზე საქართველოს ს. ს. რესპუბლიკის ტყეებში.

1. რესპუბლიკის ტყეებში საქონლის ძოვება, როგორც ფრიად მავნებელი ტყის არსებობისათვის, ნება დართულია მხოლოდ საძოვრის აუცილებელ მოთხოვნილების დასაკმაყოფილებლად.

2 საქონლის ძოვება აკრძალულია:

ა) ახალგაზრდა ტყეში, თუ საქონელს შეუძლიან შეაწყვდეს მოსაკორტნათ ხის კენწეროს.

ბ) ნაკვეთში რომელშიაც თან და თანობიერი ხის ჭრა არის დანიშნული.

გ) იმ მოჭრილ ნაკვეთში, რომელზედაც ტყე ჯერ არ მოშენებულა.

დ) ტყე ს მოსაშენებლათ დატოვებულ ტყის მინდორზე

ი) დაქანებულ ადგილზე თუ იქ ხევი კეთდება.

ზ) თხელი ნიადაგით დაფარულ და ადგილათ ჩამოსარეცხ ქვა კლდიან ადგილებში.

თ) იმ ტყეებში, რომელშიაც გავრცელებულია ტოტების მოჭრა საქონლის გამო საკვებათ.

3. დანარჩენ ნაკვეთებში ნება დართულია ძოვება: ცხენისა მსხვილ და წვრილ ფეხ საქონელისა, გარდა თხებისა, რომლების ტყეში ძოვება სასტიკათ აკრძალულია.

შენიშვნა: იმ ადგილებში სადაც თხის მოშენება-ცხოვრების უმთავრეს წყაროს შეადგენს ტყის იმ ნაკვეთების არსება, რომლითაც თხის მომშენებელთ შეუძლიანთ ისარგებლონ, ეკრძალება ტყის გამგეს ადგილობრივ აღმასკომთან შეთანხმებით.

4. საძოვართ აკრძალულ ნაკვეთების დაცვის უზრუნველ საყოფლად საქონლის პატრონს ევალება „საქონელში“ იყოლიოს სრულ წლოვანი მწყემსები, თუ საქონლის შეკვრა შეუძლებელი იქნება, ტყის გამგეს უფლება ეძლევა დააკისროს საძოვრით მოსარგებლეს შელიმოს ის ტყის უბანი, რომელსაც საქონელისაგან დიდი ზიანი ეძლევა, ამ შემთხვევაში საჭირო ხე-ტყე რესპუბლიკის ტყიდან უფასოთ უნდა იქმნას გაცემული.

5. თვითეულ ოჯახს შეუძლიან თავისი კუთვნილი საქონელი, რომელიც არ აღემატება ერთ ძროხას, ოელ ხარ-კამეჩს, სამი ცხვარი, ერთი ღორი გოგებით, ერთი ცხენი, ჯორი ან ვირი აძოვოს დანიშნულ ტყის ადგილებში უფასოთ.

6. ტყის გამგე საძოვრისათვის აძლევს დაწესებულ ბარათს, რომელშიც [illegible] მოთ, ადრო მიცემისა, ვის ეძლევა ნება ძოვებისა, რომელ ტყის ადგილში, რა ვადით, რამდენ საქონელზე ცალ ცალაე ყველა ჯიშისა, ფასი და რა ვალდებულება აქვთ დაკისრებული მცხოვრებლებს დაყორნილი აგარაკის შემოსაღობათ, როდესაც ძოვების ნებართვა ეძლევა მთელ სოფლის ან საზოგადოებას, ბარათი იწერება ამორჩეულ რწმუნებულების სახელზედ.

7. ამ წესდების რომელიმე მუხლის დარღვევისათვის დამნაშავე პასუხს აგებს სამართლის წინაშე არსებულ კანონის მიხედვით.

საქართველოს ტყეთა ინსპექტორი **ს. ბაქრაძე**

კონსულტანტი პროფ. **ს ქურდიანი.**

მდივანი **ვ ხელაშვილი.**

ᲣᲬᲧᲔᲑᲔᲑᲘ

ᲞᲐᲠᲢᲘᲣᲚᲘ

ოთხშაბათს, 11 ოქტომბერს, საღამოს 7 საათზე, პროფკავშირთა საბჭოს დიდ დარბაზში **ამხ. მიხა ცხაკაია** გააკეთებს საჯარო მოხსენებას შემდეგ თემაზე:

„საერთაშორისო მდგომარეობა და აღმოსავლეთის ხაკითხი“.

პარტიის და პროფკავშირების ყველა წევრებს შეუძლიათ დაესწრონ მოხსენებას.

2—1 ტფ. კომ. საგიტ. საპროპ. განყოფ. გამგე **მ. ესსენი.**

ᲪᲘᲠᲙᲣᲚᲘᲐᲠᲣᲚᲘ № 189.

თბილისის მუშათა და წითელ არმიელთა დეპუტატების საბჭოს ყველა კომუნისტ—წევრებს.

საქართვ კომუნისტური პარტიის თბილისის კომიტეტი წინადადებას აძლევს თბილისის საბჭოს ყველა კომუნისტ-წევრებს ანგარიშები ჩაბარონ თავიანთ ამორჩეულებს.

საჭიროა დაწვრილებით გაშუქებულ იქნას საბჭოს ხელმძღვანელ ორგანოთა მუშაობა, მისი კომუნალური პოლიტიკა და თბილისის საბჭოს მუშაობის მახლობელი პერსპექტივები.

საბჭოს კომფრაქციის ბიუროს ევალება კონტროლი გაუწიოს კომუნისტ—დეპუტატების მიერ ამ ცირკულიარის შესრულებას.

1—1 თბ. კომ მდივანი **მიხ. კახიანი.**

ᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ წᲔᲕᲠᲗᲐ ᲓᲐ ᲙᲐᲜᲓᲘᲓᲐᲢᲗᲐ

შემამოწმებელი და გამწმენდი მე-3 მე რაიონის სარაიონო კომისია

აცხადებს, რომ იგი შეუდგა მუშაობას ა. წ. 7 ოქტომბრიდან. ყველა მასალები საქ. კომპარტიის წევრთა და კანდიდატთა შესახებ უნდა წარუდგინონ რაიკომში, (კახეთის ქ. № 1.) პარტიის განწმენდის ტექნიკურ საქმეთა მდივანს, ამხ. ბაგოროვს დილის 10—1 საათამდე.

განწმენდის კომისია: ამხ. **კოლოსოვი, გეიდენი და ვარ. ჯაფარიძე.** (2—1).

საქართველოს კომპარტიის თბილისის კომიტეტის საagიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილება

განდო განყოფილება

აცნობებს ამხანაგებს, რომ 14 ოქტომბრიდან დაიწყება საბ საშუალო ტიპის მარქსისტულ წრეში, პოლიტიკური ხელმძღვანელების და ორგანიზატორების მოსამზადებელად. ერთი წრე იქნება ქართულ ენაზე, რომლის ხელმძღვანელად დანიშნულია ამხ. თალაკვაძე და ორი კი რუსულ ენაზე ხელმძღვანელები არიან: ამხ ნოვიკოვი და ა. ესსენი. ამხანაგებს, რომელთაც სურთ ერთ-ერთ აღნიშნულ წრეში შესვლა უნდა გატარდენ რეგისტრაციაში საქართველოს კომპარტიის თბილისის კომიტეტის საagიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილებაში—13 ოქტომბერამდე.

წრეში შესვლისათვის საჭიროა ცოდნა რაიონულ პარტსკოლის ან პოლიტიკური წრეების ფარგლებში.

საagიტაციო-საპროპაგანდო განყოფილების გამგე **ესსენი.**

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲙᲝᲛᲞᲐᲠᲢᲘᲘᲡ ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲝᲠᲒᲐᲜᲘᲖᲐᲪᲘᲘᲡ ᲛᲔ-4 ᲠᲐᲘᲝᲙᲝᲛᲘ

ამით აცხადებს, რომ რაიკომის პარტიულ ამხანაგებთან უფრო მჭიდროთ დაკავშირების მიზნით, რომელთაც მუდმივათ არ აქვთ საშუალება დღისით დაესწრონ პარტიულ კომიტეტის მუშაობას, რაიკომებში იწარმოებს დამატებითი მუშაობა ყოველ დღიურად საღამოობით, 6-დან 9 საათამდე.

(3—2) რაიკომის პასუხისმგებელი მდივანი: **ამასი.**

პარასკევს 13 ოქტომბერს, დილის 9 საათზე, სახელმწიფო უნივერსიტეტის შენობაში დანიშნულია

ᲡᲐᲮᲔᲚᲛᲬᲘᲤᲝ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲘᲐᲩᲩᲘᲙᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲑᲚᲝᲑᲐ

იაჩჩიკის ყველა წევრებს წინადადება ეძლევათ მოაწესრიგონ პირადი საქმეები (ანკეტა, ავტობიოგრაფიები და რეკომენდაციები).

(3—1) იაჩჩიკის მდივანი **შუშანია.**

სამშაბათს, 10 დეკემბერს, საღამოს 6 საათზე,

—ᲞᲠᲝᲤᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲡ ᲛᲪᲘᲠᲔ ᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲨᲘ—

პასუხისმგებელ და მიმაგრებულ ამხანაგთათვის ამხ. გინსბურგი გააკეთებს ხაინსტრუქციო ხასიათის მოხსენებას

ᲡᲠᲣᲚᲘᲐᲓ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲞᲠᲝᲤᲙᲐᲕᲨ. ᲛᲔᲠᲬᲧᲠᲘᲚᲝᲒᲘᲡ ᲨᲔᲡᲐᲮᲔᲑ.

ვინაიდან ერთიან პარტიულ დღეს, პარასკევს, 13 ოქტომბერს მორიგ საკითხად დაინიშნა საკითხი პროფკავშირთა ყრილობის შესახებ, საქ. კომ. პარტ. თბილისის კომიტეტის საagიტ. საპროპ. განყოფილება წინადადებას აძლევს ყველა მიმაგრებულ ამხანაგებს თავის დროზე დაესწრონ მოხსენებას.

1—1 საagიტ.-საპროპ. განყოფ. გამგე **მ. ესსენი.**

ᲒᲐᲜᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲔᲑᲘ

ქვემო ქვალონის (ზუგდიდის მაზრა) სადგურთან დგუმლი

ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝ ᲛᲐᲢᲝᲠᲘ 40 ᲫᲐᲚᲘᲐᲜᲘ

სახელი „ᲣᲠᲡᲣᲚᲘ“ ᲝᲠᲘ ᲤᲘᲡᲫᲕᲘᲚᲘᲗ ᲓᲐ ᲔᲠᲗᲘ ᲮᲔᲠᲮᲘᲗ

ᲘᲪᲔᲛᲐ ᲘᲯᲐᲠᲘᲗ

ერთი წლის ვადით.

ტორგის დრო დანიშნულია ა. წ. 25 ოქტომბერს. მატორის პირობები დაახლოვებით შემდეგია: რემონტი ესაჭიროება 20-25 მილიონამდი. მისამართი: სადგ. ქვალონი, საზოგ მატორის გამგეობა.

(401 1—1)

ᲒᲐᲖᲔᲗᲘᲡ ᲢᲠᲔᲡᲢᲘᲡ ᲞᲠᲝᲕᲘᲜᲪᲘᲐᲚᲣᲠᲘ ᲙᲝᲜᲢᲠ-ᲐᲒᲔᲜᲢᲔᲑᲘᲡ

ᲡᲐᲧᲣᲠᲐᲦᲚᲔᲑᲝᲗ

გაზეთის ტრესტის მთავარ კანტორამ გაიგო, რომ ზოგიერთი კონტრ-აგენტები აჩერებენ 2—3 დღეს გაზეთებს, რომელიც მაინ საშუალებით ეგზავნებათ პარტიულ კომიტეტებს, აღმასკომებს და სხვ. გაცნობებთ, რომ გაზეთების შეჩერება დაუშვებელია. კონტრ-აგენტი, რომელიც შემჩნეულ იქნება გაზ. დაგვიანებაში, დაუყონებლივ დაჰკარგავს წარმომადგენლობის უფლებას და მიიცემა პასუხის გებაში. (0—34)

ᲗᲑᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲐᲦᲛᲐᲡᲙᲝᲛᲘᲡ ᲒᲐᲓᲐᲡᲐᲮᲐᲓᲗᲐ

ᲒᲘᲣᲠᲝ

აცხადებს, რომ ხუთშაბათს, 12 ამა ოქტომბერს დღითი 12 საათზე დანიშნულია

ᲡᲐᲯᲐᲠᲝ ᲕᲐᲭᲠᲝᲒᲐ

მუდმივი სადგომი ეზოზე (ბაგზე) მდებარე კახ. ქ. № 58—59.

კანდიციის გაგება შეიძლება ოთახი № 50 საჯარო მაგიდის გამგესთან. (კრ 280—5—3)

ᲥᲐᲚᲐᲥᲘᲡ ᲐᲦᲛᲐᲡᲙᲝᲛᲘᲡ ᲡᲐᲐᲓᲒᲘᲚ-ᲛᲐᲛᲣᲚᲝ

ᲒᲐᲜᲧᲝᲤᲘᲚᲔᲑᲐ

ᲐᲪᲮᲐᲓᲔᲑᲡ

ყველა დაინტერესებულ მოქალაქეთა საყურადღებოთ, რომ ის ბად-ბოსტნები, რომელთაც **საჯარო გადასახადი** შემოტანილი არ ექნება სადგილ-მამულო განყოფილებაში (ოთახი № 52) ა. | წ. 15 ოქტომბრამდე ჩამოერთმევათ დღევანდელ მათ მფლობელთ და გადაეცემა სხვასა იჯარით. (კრ. 5—3—2)

ᲓᲐᲕᲙᲐᲠᲒᲔ პასპორტი ამერიკული—ნისან აბრამის სახელზე. მპოვნელს, რომელიც მიიღებს კარგ გასამრჯელოს, ვსთხოვ დამბრუნოს შემდეგი მისამართით: ხიოაროვის პასაჟი, მანუფაქტურის მაღაზია № 22 მ. დანილოვს. (1—1)

ᲓᲐᲕᲙᲐᲠᲒᲔ პირადობის მოწმობა. ჩაითვალოს გაუქმებულად. სტუდენტი სახელმწიფო უნივერსიტეტისა ილარიონ უშვერიძე. (404—1—1)

ᲓᲐᲕᲙᲐᲠᲒᲔ ევგენი დავითის ძე ნანუკაშვილმა მოცემული 26 იანვარს 1922 წ. თელავის სამაზრო სამხედრო კომისარიატიდგან, სამხედრო სამსახურისგან განთავისუფლების მოწმობა № 357. ჩაითვალოს გაუქმებულად. (402—1—1)